

ABONAMENTUL

Un an . . . 28.— Cor.
 Căminătate an 14.—
 3 luni . . . 7.—
 o lună . . . 2.40
 Pentru România și
 străinătate:
 Un an . . . 40.— franci
 Telefon
 Pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Sânge rece!

— Contribuție la „Bilanțul austro-ungaro-român”. —

Ion Gorun.

Un lucru e sigur: că foarte puțini dintre patrioții noștri maghiari cari se manifestă în viața publică știu să-și păstreze sângele cald — calmul acela de judecată, atât de necesar pentru a nu ajunge la manifestări prietene sau nu servesc la nimic, sau numai în scopul tocmai acelei cauze pe care pretind s'o realizească.

Sunt oameni cari, dacă văd că lucrurile din lumea asta nu se adaptează întocmai doctinelor și socotelilor lor, în loc să stea să le discute și să chibzuiască, se rătăcesc în clamor și în imprecățiuni, cari mai întâi îi pun într-o situație ridicolă, ș'apoi îi face să piardă vreme și ocaziuni prețioase, pe cari le-ar putea folosi în chip mai inteligent și mai cu câștig pentru dânșii.

La noi, de pildă: Oameni politici, scriitori, artiști din România stabilesc, cu o logică înșă și înatacabilă, situația regatului între țările săi, în deosebi între aceia doi mai puțini: Rusia și Austro-Ungaria. Și zic: E bine înțeleș că lucrul cel mai bun pentru toată lumea ar fi să fie buna înțelegere; în deosebi, înțelegerea pentru România, și ea știe s'o realizeze, prietenia cu Austro-Ungaria. Dar trebuie să se creadă că regatul român este în pericolul *aman* în ce privește această prietenie, astfel că de dragul ei, el ar putea, adecă în nevoit, constrâns vrând-nevrând să priceadă resemnat, cu brațele încrucișate, la pierderea de desființare națională a Româ-

nilor din monarhia austro-ungară... Nu; căci în cele din urmă Români au să-și zică: Într'un conflict armat, într'o răfuială, dintre Austro-Ungaria și Rusia, în ce privește pe Români se pot întâmpla patru lucruri: România merge cu Austro-Ungaria și biruința rămâne a lor; aceeași combinație, însă ele suferă înfrângere; România merge cu Rusia și biruiesc; sau: merge cu Rusia, dar sunt învinse. — Cari au să fie, în fiecare din aceste patru cazuri, urmările pentru Români? — Aceia cari susțin că alipirea de Austro-Ungaria ar fi absolut indispensabilă existenței regatului român, spun că mergând cu Rusia, chiar fiind biruitoare și sporindu-și teritoriul România ar fi espusă a cădea cu totul sub atârtnarea puternicului, și atunci încă și mai imputernicitului ei vecin dela nord-răsărit... La ceea ce însă se răspunde din parte românească: Se poate, — dar dacă e vorba să se aleagă între acest rău și acela al desființării, al desnaționalizării elementelor românești de peste Carpați, — fără nici o îndoială că *cel dintâi* ar fi cel mai mic, — căci ce ar mai însemna oare România dacă cea desnaționalizare ar putea să devină odată un fapt implinit?...

Dar dacă România, mergând cu Rusia, ar fi biruite? Ce au să piardă Români? Independența regatului? Cum? Prin anexare? Dar oare s'a uitat vorba contelui Iuliu Andrássy — bineînțeleș nu a celui de astăzi —,

că monarhia austro-ungară niciodată n'ar mai putea râvni la cuceriri teritoriale românești, căci „și așa are prea mulți Români?”... — Prin represiuni de ordine economică? Dar oricine cunoaște raporturile economice dintre Austro-Ungaria și România știe că ele folosesc numai celei dintâi, deci ruperea lor ar fi o curioasă lovitură ce monarhia austro-ungară... și-ar da ei înseși.

La extremitățile acestor două ipoteze — repetăm că vorbim din punctul de vedere a numelui românesc — se găsesc celelalte două: Neîndoios că cea mai avantajoasă ar fi, ca România să meargă cu Austro-Ungaria și să iasă biruitoare; dar prima parte a acestei ipoteze, adecă mergerea cu Austro-Ungaria, nu va fi posibilă decât cu încetarea veleităților de desnaționalizare a elementului românesc din monarhia austro-ungară. În schimb, cea mai dezastruoasă din toate patru ipotezele, ar fi ca România să meargă cu Austro-Ungaria și să fie învinse...

Ei bine, în loc ca purtătorii de cuvânt și de condei ai vieții publice maghiare să ia toate aceste considerații așa cum se înșiră, să le examineze și să le cântărească cu acelaș calm și cu aceeași reflexiune cu care se prezintă, — ei își pierd sărită, văd deja rășboiul izbucnit, văd pe România alături de Rusia, și deci strigă, *sbieră* — cuvântul nu e din cele mai elegante, dar e singurul potrivit spectacolului — că tot ce spun Români, din regat sau deaceia, e *trădare* valahă, că deci să se ia măsuri, să se zăvorească bine cele zece trecători ale Ardealului de către România, să se împăneze ținuturile locuite aici de Români cu cei mai neaoși rășboinici maghiari, iar regimentele românești să fie trimise prin

Copii de pe natură.

(Cum ne înșelăm....)

De Ion Agârbiceanu.

I.

Scena se petrece într'un salonas la doamna Octavia. Prietena ei cea mai bună, doamna Octavia e în vizită. Amândouă femeile sunt la fețe și privesc foarte stăruitor în stradă. În afară de o liniște de s'ar putea auzi musca, dar fi, dar spre cinstea doamnei Matilda, nu se aude nici una. Prietenile se apleacă acum în colțul scaunului: se vede că pe cine urmăresc a trecut pe stradă. Stau așa aplecate un răstimp, apoi se răsucesc și părăsesc fereastra. Fără voce, amândouă se apleacă ușor. Nu se privesc în ochi: fiecare simțea de agitată, cât trebuie să fie de palidă. Ele vorbesc într'adevăr uscați și rigizi. Șed. Matilda (făcând o sforțare, privind spre ușa): Văzut-o?

Octavia (se uită în laturi): Am văzut-o!

(Un restimp vorbesc fără să-și caute în ochi).

M.: Culmea nerușinării! Să se îmbrace așa!

O.: Culmea nerușinării să ese pe stradă cu brațele câștigate pe prețul cu care ea le-a câștigat.

M.: Ce-i pasă lumii de felul în care o femeie câștigă toaletele! Dacă sunt frumoase, bărbatul o admiră. Ai văzut cum o urmăreau cu ochii?

O.: Un lucru e sfânt: moda în orașul nostru ea o face.

M.: Pentru mine, nu. (Cu demnitate.) Pentru mine ca și când n'ar exista toaletele, ghețele și pălăriile ei.

O.: Și pentru mine. Se înțelege, noi două, suntem dintre femeile culte, cari ne avem gusturile noastre. Dar celelalte? Toate se iau după Pușcăreasa.

M.: Cu atât mai rău pentru ele și pentru bărbații lor. Sunt, cu toaletele, te asigur, niște maimuțe foarte costisitoare.

O.: În sfârșit, dacă s'ar îmbrăca bine numai cine poate! Dar toate vreau să fie întâiele. Închipueți, ce satisfacție am avut ieri. Eram într'un magazin de pălării, când intrând o doamnă pe care o știu calică, ceru una dintre pălăriile cele mai frumoase. „Sunt pentru dame cu bani mulți, regret că nu te pot servi, doamnă” i-a zis proprietarul. Și, calica, s'a dus ca din pușcă! Strașnic proprietar! Toată lumea spune că-i un dobitoc, și am avut și eu până ieri părerea asta, dar de ieri îl stimez foarte mult. S'avem numai mulți bărbați așa de hotărâți cari să spună calicilor adevărul în față! N'aș mai vedea, ca acum, că pălăria mea, cumpărată azi, mâne o mai poartă trei-patru.

M.: Pușcăreasa știe că nu-și cruță bărbatul! Nu-i mirare că-i vecinic așa de rău dispus, sârmanul om. Și bărbat de elită, ce suflet nobil!

O.: Dacă i-ar lua numai paralele, ar fi nuțin.

Dar, mi se pare că-și bate joc și de el, de cinstea lui.

M.: Pe gura lumii nu poți da mult, dragă. Dar într'adevăr văzându-o mereu în toalete nouă și scumpe, îți vine să bănuiești.

O.: Tu ești prea bună Matildo. Toată lumea ia ca sigure relațiile Pușcăresei cu...

M.: Las' că știu pe cine vrei să spu. Svo-nuri sunt. Și, aici e lucrul vrednic de mirare: femeile iau moda dela Pușcăreasa asta. Nu se gândesc că, îmbrăcându-se ca ea, se agată și de ele ceva din numele slab al Pușcăresei. Nu se gândesc că, cheltuind cât cheltuiește ea, și neavând venitele ei eventuale, duc la ruină pe bărbații lor.

O.: Mulțumită lui Dumnezeu, eu n'am s'ajung urma acestora. Eu imi ador bărbatul și nu-i fac greutăți de unde nu-s.

M.: Da, dragă Octavio, noi suntem dintre femeile culte cari pricepem că nu haina e înțâia cerință a unei femei, ci sufletul, moralul, nobleta inimii.

(Se privesc de-acum în ochi, și, restul vizitei îl petrec în conversație intimă: e vorba de-o căsătorie în prag pe care o sprijinesc amândouă).

II.

Scena se petrece în acelaș salonas, între Matilda și bărbatul ei. Doamna Octavia s'a dus.

Bărbatul: Cum? Din nou aceeaș durere de cap? Ti-am spus că trebuie să chemăm medicul.

cele mai depărtate puste ungurești, — și mai câte de acestea!

Ba unii, în sperietura bolnavă ce au tras numai la espunerea posibilităților, a ipotezelor, cercetate în chip atât de liniștit și de serios de către oamenii politici, scriitorii și ziariștii români, s'au gândit că n'ar fi o politică lipsită de dibăcie și de șiretenie, ca Maghiarii, prin câțiva din fruntașii lor cei mai... independenți, să caute *dânșii* o apropiere de Rusia, direct sau *via* Paris, ca și cu acest chip să neutralizeze o eventuală primejdie ce ar putea veni din partea unei alianțe ruso-române.... Dar nu trebuie să se uite nici aici, că în definitiv, politicește vorbind, nu România s'a dus la Petersburg, ci Petersburgul a venit la România, — pe când e mai mult probabil că târcoalele magnaților unguri pe lângă puterile întregitei înțelegeri vor rămânea cu totul văduve de contravizite, în toate înțeleșurile.

În loc de toate aceste înscenări puerile și caraghioase, și în loc de atâtea clamori și imprecățiuni, ce nu pot face decât efectul unei desăvârșite desorientări și în definitiv al unei mărturisiri de alarmare plină de cutremurare și neprevestitoare de nimica bun, — n'ar fi oare mai cu cale, n'ar fi mai înțelepțesc și mai bărbătesc lucru, ca să privească și povățuitorii politici ai compatrioților noștri maghiari odată situația drept în față, așa cum este și cum numai, fatalmente, este susceptibilă de a se desvolta?

Incercăm să le sugerăm această idee, — însă, trebuie să mărturisim la rândul nostru, — fără prea multă speranță de a reuși.

JĂSZI DESPRE CHESTIA DE NAȚIONALITATE. (Dintr'un mare discurs rostit la — Seghedin...) „Prietenul Zoltán Szász, a adus vorba, cu o îndrăzneală de adevărat scriitor asupra chestiei de naționalitate. Figurile de cafea o să zâmbească: naivul de Szász! În felul acesta râvnește la mandat de deputat?... Dar prietenului Szász, și mie, și dvoastră tuturora, nu de mandat ne arde. Gândul nostru e

să deșteptăm lumea cinstită, să vadă ce urlășă primejdie va aduce pe capul tuturor, îngroșarea chestiei de naționalitate. Nu din sentimentalism umanitar voim noi o nouă politică de naționalitate, ci din convingerea, că almintrea are să piară Ungaria!!! În Balcani s'au consolidat state naționale, cu o grozavă putere atractivă pentru frații lor de un sânge, din țara ungurească. Impotriva acelor puteri atractive ne putem apăra numai prin alipirea către țara noastră a cetățenilor naționaliști, prin o comunitate de interese spirituale, materiale și morale. De prisos să ridicăm fortificații în Ardeal, câtă vreme nu suntem în stare să creăm aci acasă o atmosferă socială și politică, în care toate necesitățile îndreptățite ale naționalităților să-și găsească mulțumirea. Astăzi se cere fortificații pentru Ardeal, mâne se vor cere pentru nordul Ungariei, poimâne pentru granița croată. Dar o politică de felul acesta este curată nebunie, căci este cu totul imposibil a întemeia existența unui stat pe puterea armată și pe intimidare!!! Faimoasa politică „soviniștă” a zdrobit mai întâi pe Maghiari. Lozinca acelei politice era, să frângă nizuițele spre libertate ale poporului maghiar de pe „Alföld”, prin voturile periferiilor naționaliste stoarse cu alcool și cu terorism. Față de acestea, intenția noastră e, să dăm posibilitate naționalităților, prin o politică nouă, ca și ele să-și ia partea ce li se cuvine, în luptele democratice, pentru drepturile poporului și pentru desrobirea economică...”

„Solidaritatea” și bielele cooperative. Scoatem din darea de seamă, făcută de direcțiunea „Solidarității” adunării generale: „Ne-am ocupat cu chestiunea însoțirilor sătești, în scop de a le veni în ajutor cu îndrumările noastre în ce privește activitatea financiară a lor, a le mijloci credite acelor, cari se vor acomoda îndrumărilor raționale și a le înlesni condițiunile de revizuire. Din raportul cătră a IV-a conferință a revizorilor noștri experți se va putea vedea și detaluri cu privire la această ultimă parte a chestiunii. Mai multe cu privire la această importantă chestiune azi nu vă putem raporta. Vă asigurăm însă că problema însoțirilor sătești suntem hotărâți a-i da toată atențiunea și considerațiunea”.

Iată și partea privitoare, din raportul cătră revizorilor experți:

„Cu acestea aș fi terminat chestiunea relevantă în trecut. Vă rog însă să-mi dați voie a insista asupra unor chestiuni nouă, cari s'au ivit din aceste necesități destul de urgente. Întâia este chestiunea revizuirilor la însoțirile mici, însoțirile sătești. Aceste însoțiri, întru cât au aparținut „Solidarității”, au fost supuse la aceleași norme de revizuire ca și băncile. Mai la toate dintre ele însă — excepțiile alia — fost una-două — s'au ivit două inconveniente. Prima — contabilitatea era de regulă atât de defectuoasă încât revizorul trebuia să o refacă întreagă, ceea ce lua timp deosebit în considerare. Al doilea, că tarifele stabilite pentru revizori, tocmai din cauza lucrărilor defectuoase ce trebuiau îndreptate și refăcute, erau în mod neproporționat onorarul revizorilor față de puterile însoțirilor. Deci două inconveniente sunt legate unul de altul. Ele crează o situație destul de dificilă căreia trebuie să-i venim în ajutor. Tocmai aceea având în vedere, că de regulă la aceste însoțiri sunt interesați numai țărani, deci tot oameni cari sunt în măsură a progresa fără sprijin intelectual material competent și cărora deci trebuie să-i venim — chiar și cu anumite jertfe — în ajutor, a-și fi de de părere să hotărâim, că la avizul direcțiunii „Solidarității”, revizorul să fie cel mai de aproape să fie îndatorat a face revizuirea la însoțirile sătești din apropiere cu taxa efectivă de tren respective trăsura și numai 10 cor. dăruire. Prin aceasta facem un serviciu bun însoțirilor noastre revizorii noștri dau dovadă de un altruism, care le e sigur va fi apreciat de orice om de bine. Hotărârea aceasta se impune și pentru a ușura activitatea serviciului special ce urmează să se activeze în biroul „Solidarității” pentru însoțiri”.

STATIFICAREA ADMINISTRAȚIEI. Mai rar o chestie politică dela ordinea zilei, în care să se fi manifestat opinia publică românească, atât de solidar, ca în chestiunea reformelor administrative. Șeful nostru politic, dl. Teodor Mihali, bărbații noștri conducători, toată presa românească „Gazeta”, „Drapelul”, „Foia Poporului”, etc. și toate întrunirile românești au fixat punctul de vedere românesc la fel: reformele sunt necesare în administrație, decât în orice ramură a vieții de stat, dar nu în direcție retrogradă, cum intenționează guvernul, ci dând o dezvoltare tot mai mare principiului autonomiei, care este la baza programului nostru politic! Celelalte naționalități sunt asemeni de interesate cu noi. Până și Sașii guvernamentali după chemarea lor retetă de-a pune în gura noastră, dintr-o durere, cărora ei nu au îndrăzneala să le dea vânt reproduc în S. D. T. dela început până la sfârșit programul nostru, scris cu ocazia prezentării în cameră a proiectelor de reformă.

Matilda (plânge): Sunt foarte nenorocită, Jean! Simt că vecinic o să rămân cea din urmă între femeile din societatea noastră.

Bărbatul: Asta-i acum! Să rămâi cea din urmă?

Matilda: Da, tu nu pricepi, tu nu te ocupi cu nimicurile cari ne nenorocesc pe noi mizerile! Tu niciodată nu te gândești să-mi dai bani destui ca să-mi pot face o toaletă cum se cade, să-mi pot cumpăra o pălărie ca lumea.

Bărbatul: Dar, pentru Dumnezeu, n'a trecut o săptămână de când ți-ai luat pălărie nouă.

Matilda: Dar urită, Jean! N'o mai pun în cap!

Bărbatul: Încă la prânz îmi spuneai că e frumoasă!

Matilda: Da, Jean, spuneam! Dar azi după masă am văzut una într'adevăr frumoasă. Trebuie s'o am scumpe! Trebuie să-mi dai bani să-mi pot cumpăra una la fel. Trebuie să mă cunoști, dragă; eu nu pot fi mulțumită cu ori ce, ca prietena mea Octavia. Nu mă judeca după ea. Ea are un gust prost, Jean. Eu sunt mai fină, mai delicată, și dacă până acum m'am arătat mulțumită fiind îmbrăcată la fel cu Octavia, e pentru că n'am cutezat să-ți spun câți bani îmi trebuiesc ca să mă pot îmbrăca după gustul meu. Trebuie să fi mândru, Jean, că ai o femeie dotată cu gust artistic.

Bărbatul: M'ai face fericit să-ți uiti de gustul ăsta.

Matilda (Isbucnind în plâns): Așa ții tu la mine. Oh Doamne! (Vorbește tot mai agitată, până ce n'are urmă, după ce privi fix în bagdadie, se prăbuși în brațele bărbatului. Leșinase. În-

spăimântat bărbatul își blastămă zilele, alearoă la medic. Dup'o jumătate de ceas cei doi soți se sărută: el i-a promis pălăria pe care a văzut-o Matilda la Puscăreasa).

III.

La doamna Octavia acasă.

Bărbatul: Ce te iai după Puscăreasa aia? E o excentrică și jumătate. S'ar fi potrivit să fie acrită.

Octavia: Ca să vă poată plăcea și mai mult vouă bărbaților. Te cred. Dar acum odată să știi că eu mă dau bătută. Am aflat adresa crotoresei ei din Viena, și mi-am și comandat o toaletă. Iacă, să știi: va veni cu rambursă și va trebui s'o plătești. (Ii bate în pumni).

Bărbatul: Doar' nu vei fi făcut prostia asta?

Octavia: Prostie? Să porți o toaletă splendidă, să te admire lumea e o prostie? Să te invidieze lumea că ai o muere atât de șarmantă, e o prostie? Nu bagi tu de seamă că ce-am făcut e spre lauda și fericirea ta?

Bărbatul: Ai nebunit pe semne. Nu ști tu că o toaletă lucrată în Viena, o toaletă de-a Puscăresei, costă cel puțin trei-patru sute de coroane?

Octavia: Chiar pentru asta mă bucur. E mai mult Puscăreasa decât mine? Crezi tu că-s făcută să trăiesc și să mă îmbrac ca femeile de duzină, ca prietena Matilda, de pildă? Ea e mulțumită cu ori și ce, ea nu pricepe ce-i eleganta, ce-i șicul, pentru că n'are nici un gust pentru îmbrăcăminte. Eu însă am un simț foarte profund pentru eleganță.

Bărbatul: N'am să primesc pachetul.

Octavia: Vrei să mă faci de râs?

Bărbatul: Nu-mi pasă. Nu mă pot lua decât toate prostiile tale.

Octavia (isbucnind în hohote): Am știut că nu ții la mine, că nu mă iubești. Te-am amenințat de multeori că te părăsesc. Acum, iacă, mă ții de cuvânt. (Se ridică). Ce să fac în casă c'un străin, cărui nu-i pasă de rusinea ce mi-a aduce pe cap? (Pare foarte îndurerată și foarte hotărâtă). Adio. (Iese).

Bărbatul (din ușe): Octavio, Octavio, nu face prostii, vină înapoi.

(Trec vr'o cinci minute. Bărbatul, dela teorastră o vede pe Octavia dispărând la colțul străzii. Își ia repede pălăria, din trei salturi coboară scările, aleargă pe drum, cotește și e pe aceeași uliță. După vr'o zece minute se întoarce la braț, fericiti: îi promise că va scoate pachetul dela poștă).

IV.

În ziua următoare bărbații celor două pretence, prieteni buni și ei, se plimbă pe stradă și admiră pe Puscăreasa.

Bărbatul Octaviei: Frumoasă și elegantă femeie!

Bărbatul Matildei: Foarte elegantă!

(După ce Puscăreasa a trecut departe înaintea lor, cei doi prieteni rămân tăcuți. Din când în când oftează).

Bărbatul Matildei: Elegantă, dar primediosă! Ce fericit ești tu că nu pricepi ce vreau să spun cu asta!

Bărbatul Octaviei: Dacă e vorba de primediosia ce-o aduce Puscăreasa, dă-mi voie să-ți spun că tu ești cel fericit.

Pandemonium balcanicum.

Momente urite. — Momente frumoase. — Elenismul. — Cuvintele patriarhului Ghermanos. — Ancheta comisiei carnegiene. — Recucerirea Târgradului. — Venizelos. — Patriotismul grec și cel turcesc. — Câte n'am putea învăța dela balcanici! — Rezervație.

— Articol scris pentru „Românul”. —

Atena, 16 Iunie 1914.

Momentele prin cari trece elenismul sunt critice, poate cele mai critice din viața unui popor. Iar situația Greciei oficiale din cele mai grele, deoarece acum se constată veracitatea maximei franceze: „c'est moins difficile de gagner une victoire que d'en garder les fruits”. Iarăși, Venizelos, făuritorul Greciei mari, are absolută încredere în forța materială și morală a elenismului și nu șovăiește să declare, că și într'un nou războiu cu Turcia, Grecia, fără doar și poate, va triumfa pe toată linia.

Războiul aci se consideră ca și început, deși oficial n'a fost declarat, nici la Atena, nici la Sтамбул.

În adevăr, prigonirile sălbatice ale căror victime sunt populațiile pacifice în Macedonia din partea Grecilor și în Tracia și Asia mică din partea Turcilor nu însemnează că cele două popoare duc un războiu din cele mai crâncene?

Desmințirile oficiale atât cele din Sтамбул, cât și cele din Atena că populațiile respective ar trăi ca în sinul lui Avram, sunt două afirmațiuni balcanice una mai sfruntată decât cealaltă. Da, Grecii din Tracia sunt perzecați cu aceeași sălbătăcie cu care au fost și sunt și azi prigoniți muzulmanii din Grecia nouă.

Aceasta este situația reală a acelor două populațiuni, cari suferă consecințele unei politici absurde balcanice, unei politici care, cu toate tratatele existente, dreptul gîntilor este călcat în picioare în chipul cel mai flagrant posibil. Mai ales de când Grecia a ieșit victorioasă și s'a emancipat cu desăvârșire de sub tutela așa ziselor mari puteri, elenismul s'a îngâmfat atât de mult, încât crede că a sosit în sfârșit ceasul, ca să-și realizeze idealul național de a planta crucea pe vârful grandioasei cupole a sfintei Sofii a lui Justinian.

Această credință s'a întărit și mai mult prin atitudinea eroică a I. P. S. Sale a patriarhului ecumenic Ghermanos din Fanar, care a proclamat marea biserică și neamul elen în stare de perzecațiune sub cuvânt că Turcii prigonesc pe creștinii din Turcia și indeosebi pe cei din Asia mică.

Această atitudine a patriarhului a făcut repercusiune în Grecia — cum de altfel era și foarte firesc, cu atât mai mult, cu cât cuvintele prin cari Ghermanos a protestat la sublima Poartă vor rămânea istorice:

„Să știe Turcia, că la patriarhie mai există și alte porți, pentru ca să sufăr soarta lui Grigorie al V-lea”.

Această frază pe cât de laconică, pe atât de energică, însemnează că dacă patriarhul Grigorie al V-lea a ridicat steagul revoluțiunii din 1821, el este în stare — dacă nu se va ameliora soarta creștinilor — să-l imiteze, ridicând steagul revoluțiunii din 1914.

Alături de poarta unde a fost spânzurat Grigorie al V-lea, și care de atunci, în semn de doină stă închisă, mai există altă, unde urmează să fie spânzurat Ghermanos.

Acest patriarh este capabil de hotărâri și mai îndrăznețe și mai eroice. I. P. S. Sa este autorul de fapt și al închiderii bisericilor la 1890, când: cu acordarea de drepturi religioase la Bulgari. Ghermanos, procedează în această împrejurare extrem de gravă, nu ca un șef spiritual al creștinilor de sub jurisdicțiunea sa, ci ca un adevărat șef suprem al elenismului de pretutindeni. În această calitate în curând va publica „Cartea neagră” ca răspuns la ancheta comisiei internaționale Carnegie, care a stabilit că cele mai mari cruzimi au fost săvârșite de Greci asupra populațiunii din Balcani.

Colaborarea patriarhului din Fanar cu guvernul din Atena nu se mai face pe căi ascunse, ci organele de publicitate ale patriarhiei susțin făcînd, că privilegiile lor acordate ab-antiquo de către cuceritorul Constantinopolului, nu însemnează altceva decât restaurarea imperiului bizantin.

Dacă Mohamet al II-lea a făcut o greșală politică, tinerii turci, Talaat și Enver, sunt prea mici ca să o repare și lucrurile, volens nolens, își vor urma cursul lor natural.

Limbajul celor din Fanar cât și al celor din Atena însemnează că suntem în ajunul unui nou războiu turco-grec. (Care de astădată, după cum ni se confirmă prin sârmă, s'a localizat. N. R.)

O vizită în camera elenă.

În seara zilei de 11 spre 12 Iunie am vizitat camera elenă. Era la ordinea zilei discuția decretului de cesiune a insulei Sason Albaniei. Printre alții a luat cuvântul și faimosul colonel Spiromilio, unul din provocătorii mișcării Albaniei de sud. Spiromilio este sub toate raporturile prototipul albanezului renegat. Camera întreagă era dispusă să-l asculte cu cea mai mare plăcere și toți deputații au ținut să asiste la această ședință istorică. Din nenorocire oratorul n'a fost la înălțimea subiectului și a asasinat camera cu un discurs pe cât de lung pe atât de insipid. A spus verzi-uscate — arita-temita — și la sfârșit nimeni nu l'a onorat măcar cu un semn de aprobare. Numai președintele consiliului, d. Venizelos, în semn de compătimire, i-a spus: „vezi cu câtă indulgență te-am ascultat!”

Partea cea mai importantă din discursul lui Spiromilio, este, după mine, cea privitoare la refugiații din Asia mică și Tracia. Zicea:

„Guvernul dacă primește în Grecia liberă trei milioane de Greci (!!!) din Asia mică și Tracia, eu îl rog să primească și pe cei 250.000 din Epir (Albania de sud)!”

Dacă d. Venizelos este indulgent cu cei inconștienți nu este tot așa cu cei conștienți. După Spiromilio s'a urcat la tribună, d. Calerghis, vorbind tot în chestia insulei Sason, dar a fost pus la locul lui prin două cuvinte spunându-i-se că guvernul elen prin acest decret își va duce la îndeplinire unul din angajamentele solemn luate la conferința dela Londra. Decretul a fost votat.

Venizelos este așa de tare în cameră și în țară încât nu poate fi răsturnat chiar dacă s'ar coaliza toate partidele politice. Venizelos intrupează azi nu numai guvernul, nu numai Grecia, ci și elenismul de pretutindeni.

Patriotismul elen.

Vântul patriotic, care suflă azi în Grecia, cred că este mai tare decât în ori care altă țară. Aici, nu se vorbește, nu se scrie, nu se face decât numai pentru patrie. În special presa nu are altă menire de căpetenie decât aceea de a cultiva dragostea de neam și semioficial pentru apărarea și mărirea patriei.

În prezent în Grecia ai crede, că cetățeanul nu are decât numai îndatoriri: impozit pentru flotă, impozit pentru crucea roșie, impozit pentru apărarea națională etc. etc. Și toți se supun la sacrificiu cu drag și fără murmur. Fără îndoielă sentimentele de solidaritate și unitate națională sunt foarte dezvoltate la poporul elen. Aci cred, că rezidă toată forța lor morală și care constituie prin urmare superioritate asupra Turcilor, cari ori ce s'ar zice nu se pot compara cu Grecii în chestia patriotismului.

Turcii de abia intră în prima fază a renașterii lor naționale. Regimul absolutist și în deosebi al lui Hamid a distrus cu desăvârșire toate instituțiunile împărăției: neglijând armata și flota pe cari se mai putea propii, comandamentul de pe Bosfor.

Faptul însuși, că Grecia îndrăznește să se măsoare cu Turcia, e o dovadă mai mult că cei din Sтамбул sunt mai slabi decât cei din Atena.

Românii din Grecia.

Dacă ar fi să judecăm situația Românilor din Grecia după măsura cu care îi tratează Venizelos, ar fi să declarăm că Românii sunt cei mai fericiți, mai fericiți decât sub ori ce alt regim străin.

Nu ne putem pronunța în cunoștința de cauză decât după ce ne vom convinge prin simți-

rile noastre de bunăvoința guvernului grecesc față de Românii noștri.

Deocamdată un lucru se poate afirma:

Românii din Grecia se vor prezenta solidari și uniți, deoarece Grecii — deosebit de cei cu răspundere — sunt de un caracter incompatibil cu străinii, și nu vor primi să colaboreze cu Românii. În ori ce caz, Românii vor avea mult de lucru cu Grecii, mai ales dacă vor ține cu ori ce pret să-și păstreze autonomia școlii și bisericii naționale.

În această chestie vom reveni cât de curând.

Mikizeza.

Adunarea generală a „Solidarității”.

Am anunțat mai de mult, — încă înainte de a primi avizul oficial — ziua, când „Solidaritatea” își va ține adunarea generală. Astăzi dăm amănuntele programului. Asupra dării de seamă vom reveni în preajma adunării.

Pentru adunarea generală a VI-a a „Solidarității” și conferința a IV-a a revizorilor experți, convocate pe 27 și 28 c. la Sibiu s'a fixat următorul

PROGRAM:

(I. Sâmbătă în 27 Iunie st. n. 1914):

1. 10 ore a. m.: Ședința plenară a direcțiunii (în sala de ședințe a „Asociațiunii”).

2. 4 ore p. m.: Conferința a IV-a a revizorilor experți (în sala de ședințe a „Asociațiunii”).

3. 6 ore p. m.: Conferința intimă a revizorilor experți (tot în același local). La 8 ore seara cină comună à la carte în sala noului hotel „Boulevard”.

(II. Duminică în 28 Iunie st. n. 1914).

10 ore a. m.: Adunarea generală ordinară a „Solidarității”.

La 1 oră p. m.: Masă comună la hotelul „Boulevard”.

(III. Luni în 29 Iunie st. n. 1914):

Excursiune la Călimănești și Curtea de Argeș.

P. T. Domni, cari doresc a lua parte la lucrările „Solidarității” sunt rugați a se anunța din vreme dlui Constantin Pop, redactorul „Reviștei Economice” pentru a li-se rezerva camere la hotel „Boulevard”. (Încuartairea se face exclusiv la acest hotel. Prețul camerelor cor. 4.— și cor. 3.—). Totodată au să anunțe dacă participă la masa comună de Duminică din 28 i. c. Prețul mesei comune este 5 cor. de persoană. Anunțările rugăm să se facă cel mai târziu până Joi la 25 c.

Cei ce doresc să ia parte la excursiunea Călimănești-Căciulata (și la mănăstirea Cozia, cu mormântul lui Mircea cel Mare, aflătoare la o depărtare de 15 minute de Căciulata) precum și la Curtea de Argeș sunt rugați a se adresa dlui Theodor Popesciu funcționar la „Albina” sau dlui Octavian Neagos, casierul „Luminei”, cari aranjează și se îngrijesc de excursiune. De pașapoarte, respective de bilete de trecere, e bine să se îngrijească fiecare de acasă. Anunțările acestea deasemenea au să urmeze până Joi la 25 c. Excursiunea la Călimănești costă circa cor. 22 de persoană, incl., întreținere pe o zi, iar excursiunea dela Călimănești la Curtea de Argeș separat circa cor. 20 de persoană.

Dela „Biuroul român de Informațiuni politice” din Paris. Numărul prim al buletinului Biuroului român de Informațiuni politice, care a apărut la Paris sub direcțiunea dlui M. R. Sirianu, a fost trimis gratuit tuturor marilor ziare europene și oamenilor politici și diplomaților din Franța și în afară de Franța. Iată zierele mai de frunte cărora buletinul le-a fost oferit: „Le Temps”, „Le Journal”, „Le Matin”, „Le Journal des Débats”, „Le Gaulois”, „Le Figaro”, „Gil Blas”, „L'Homme Libre” (al dlui Clemenceau), „L'Autorité”, „L'Echo de Paris” etc. în Franța; „Corriere della Sera” (Milano), „Tri-

buna”, „Giornale d'Italia”, „Messagero” (Roma), „Gazetta din Venezia” (Veneția), „Don Marzio” (Napoli), „Gazetta din Messina” (Messina), etc. în Italia. Deasemenea buletinul a fost trimis și principalelor ziare engleze, rusești și spaniole.

Afară de aceasta buletinul a fost distribuit și bărbaților politici din Paris cari se interesează de soarta Românilor ca dñii: G. Clemenceau, contele Albert de Mun, E. Denis, Paul Deschanel, F. Larnaude, Paul Adam, Mario Roques, Pierre Bernus, Stéphane Lauzanne, profesorilor dela Sorbona, etc., etc. În modul acesta se face o propagandă din ce în ce mai intensivă pentru cauza națională română.

Buletinul biurolui apare în formă de revistă. Primul număr conține 32 pagini și este foarte variat. Reamintim cetitorilor că această revistă, care aduce cauzei românești mari servicii, se poate abona cu 10 franci anual; apare odată pe lună. Adresa: 38, rue Saint-Séverin, Paris. Toată corespondența destinată biurolui se va adresa dlui Mircea R. Șirianu.

Numărul al doilea al buletinului va cuprinde un rezumat al tuturor volnicilor mai recente a stăpânirii ungurești, precum și articole scrise de distinși bărbați politici.

MANGRA PENTRU MANGRA... Ziarele maghiare aduc știrea, că în o ședință de ieri, consistorul gr. or. român dela Oradea ar fi votat încredere (?) lui Mangra, și ar fi declarat, că ofensa primită de acesta la București o consideră ca adusă bisericeii ortodoxe române din Ungaria. Toate acestea „unanim” — spun ziarurile maghiare.

Ni se comunică din Oradea, prin telefon, că omioasa „hotărâre a consistorului” s'a fabricat de însuș eroul dela București, fără știrea consistorului! Ce să mai adăogăm?

Steagul dela Blaj.

Rezultatul anchetei. — Făptuitorii sunt elevi de gimnaziu și de preparandie. — Consistorul mitropolitan i-a eliminat din școală.

Blaj, 23 Iunie.

La rubrica „Ultima oră” ziarul „Românul” a publicat, după „Magy. T. Iroda”, amănunte despre rezultatul anchetei relativ la arborarea steagului național din turla catedralei române și pe crucea din drumul Sâncelului. Cum însă datele agenției ungurești nu sunt perfect exacte, țin să vă comunic eu următoarele amănunte în chestie, absolut autentice:

Abia târziu, după două săptămâni, nu prin iscusința jandarmeriei ori a detectivilor veniți anume la Blaj, pentru a da de urma făptuitorilor, ci prin TRADARE au fost descoperiți elevii, cari în adevăr sunt acela, despre cari face amintire „M. T. I.” din Budapesta.

Elevii în chestiune au comis păcatul că au cumpărat materialul din Blaj, dela o firmă, despre care se credea că e adevărat românească, și care își are așezământul în partea stângă a intrării seminarului teologic român. În această prăvălie erau doi sodali români: Neagoe și Moldovan. Unul dintre aceștia, Neagoe, a dispărut din Blaj fără veste, rămânând dator proprietarului de prăvălie Stupariu, cu câteva coroane. Rătăcind, ca vai de capul lui, prin Brașov, fără ocupație numitul sodal a scris fostului său șef în Blaj, rugându-l să-i trimită 12 cor. pentru cheltuiala drumului, ca să se poată întoarce la șeful său în Blaj și să-l servească până își achită datoria. Firește a indicat și locuința lui în Brașov. D. Stupariu, însă, în loc să-i trimită parole pentru călătorie, a alergat imediat la jandarmi cu scrisoarea în mână și a spus, că Neagoe l-a furat deci să fie escortat până la Blaj. Repet, asta s'a întâmplat în săptămâna trecută când, de fapt, ancheta decurgea cu zor... Jandarmii s'au folosit de prilej, l-au adus pe Neagoe la Blaj. Aici l-au terorizat în fel și chip, nu să spună cum a înșelat pe „șeful” său, ci să spună pentru ce a pus steagurile și pe urmă a fugit, cu cine și pe ce vreme?

De sine înțeles că „judele de investigație”, teribilul d. strajameșter, s'a folosit de ocazie și nu s'a înșelat. A știut el foarte bine, că în Blaj este o singură prăvălie românească, iar deținutul a fost sodal în acea prăvălie pe vremea când steagurile fălăiau mailestos la locurile lor. În consecință el trebuie să știe cu toată siguranța — își gândea strajameșterul — cine a cumpărat materialul.

Nefericitul sodal, de o parte văzându-se destăinuit de fostul său șef, d. Stupariu, iar de altă parte terorizat de jandarmi, de frică a spus, să nu-l mai năcăjească, că nu el e făptuitorul ci: O. Voda, V. Fodor, Pasere, Bunea, Ciortea, Șerban, cari au cumpărat materialul de acolo și încă chiar dlui i-a servit!

Vă puteți închipui bucuria jandarmilor. Într'o clipită au fost aduși rând pe rând elevii făptuitori, cari deși au negat totul, jandarmii au adus înaintea lor pe „deținutul” sodal, care le-a declarat în față că sunt făptuitorii căutați. Martorii, d. Stupariu și sodalul Moldovan au confirmat cele spuse de Neagoe.

Fiindcă Bunea și Ciortea terminaseră gimnaziul și acum petreceau la casa părințească, jandarmii i-au căutat aci și i-au adus la Blaj. Elevii preparandiali, fiindcă erau în examene și fiindcă nici de cum nu au recunoscut fapta, strajameșterul de jandarmi i-a amenințat, că-l va duce legați la tribunalul din Alba-Iulia și va fi val de capul lor, ba a chemat și pe directorul institutului I. F. Negruțiu, care sosit acolo, i-a sfătuit să spună adevărul.

În sfârșit elevii auzind că îi așteaptă o pedeapsă minimală de 5 cor. au declarat solemn, că da, ei sunt făptuitorii. — Urmarea? În ziua următoare consistorul mitropolitan i-a eliminat, tocmai în decursul examenelor de capacitate și le-au reținut și atestatele de pe cursul al III-lea.

Despre soarta celor doi studenți absolvenți nu știu nimic pozitiv; al treilea, Șerban, a fost și el eliminat!

Toate celelalte afirmațiuni ale biurolui de informațiuni din Pesta, sunt pure fantazii. Nu au voit elevii să pună alte steaguri, nici nu au tălmăcit scopul, pentru care au arborat steagurile, decât, că steagurile sunt în colorile Ardealului; iar 3/15 Mai e sărbătoarea Românilor din Ungaria.

Apoi că preparanzii fug noaptea din internat, nu-i adevărat. **Prietenul.**

Calomniile mizerabile.

Arad, 24 Iunie.

Un gazetăraș perciunat din localitate, în lipsă de material cu care să-și umple coloanele fițuice care-l plătește, în fiecare noapte, așa se vede, colindă cafenelele de a treia mână din oraș știricind în dreapta și în stânga „senzații” cu cari să-și trateze cetitorii. Dar, acest sgârie-hârtie nu se mulțumește numai cu atâta; el vrea să câștige bani cu orice preț.

Deci, întru ajungerea scopului său perciunatul își plasează toate minciunile prin ziarurile setoase de senzații din Budapesta, cari, apoi, îl plătesc după calitatea senzațiilor pe cari i le lifrează.

Fițuica din chestie se întitulează „Függetlenség” (Independența) și se pretinde a fi organ al partidului independist (kossuthist), dar al cărei proprietar este cunoscutul deputat guvernamental al cercului electoral Ocna Sibiiului, Dr. L. Hámory.

Numita fițuică precum și setosul de senzații „valahe” „Pesti Napló” din Budapesta publică în numerele lor de ieri, sub titlu paginari „Spioni români în Ungaria”; „Ofițeri români ca artiști ambulanti”, declarațiile unui individ anume Templinszky József, „desenator la la minut”, pe cari acesta le-a făcut lui Itzig Riiosenștein dela fițuica „independentă” din Arad.

În fiecare seară „desenatorul” Templinszky — un alcoolist incorigibil — cu blocul cu cartoane de desen subsuoară caută cafenelele și

localurile obscure din localitate, unde pentru 1 cor. 60 fil, „execută” la fața locului, „fotografia” oricui.

Alaltăieri seară, lihnitul gazetăraș ovren petrecând în societatea alcoolistului incorigibil Templinszky I., acesta a făcut „descoperiri” foarte senzaționale” despre „sistemul de spionaj românesc în Ungaria”.

„Desenatorul” Templinszky a spus, între altele, că în trupa dlui Antonescu care în anul trecut a dat mai multe reprezentații în Ungaria, Ardeal și Banat, erau și trei ofițeri activi din armata română cari s'au furișat în trupa dlui Antonescu pentru ca astfel mai ușor să facă spionaj în favoarea României.

Iată în întregime scorniturile mizerabile ale degeneratului Templinszky în tovărășie cu mizerabilul perciunat:

— De curând i-am trimis o scrisoare ministrului de războiu, cav. de Krobotin cu rugarea să-mi acorde o audiență pentruca să-i comunic fapte de mare importanță pe cari eu le-am descoperit în decursul alor patru ani cât am petrecut în România. Dar, nici până azi n'am primit răspunsul ministrului de războiu. Deși nu sunt diplomat, aș fi comunicat, totuș, ministrului de războiu date de mare importanță cari tradează sistemul de spionaj al Românilor.

— În săptămâna trecută am citit în ziare, că foarte mulți soldați din armata română dezertează în Ungaria. În vremea când România își chema fiii la arme și sub durata mobilizării nici un singur soldat român n'a dezertat peste hotare, deși pe acea vreme viața ori cui era primejduită. Acei cari dezertează acum aici peste hotare, cu toții sunt spioni.

Și pe mine au voit să mă întrebuinteze ca spion, când eram în Brăila. Lucrul acesta s'a început în modul următor:

Seara eu serveam oaspeții în cafeneaua și restaurantul „Hotel de Francais” din Brăila. Aci veneau mulți ofițeri. Toți mă cunoșteau. Într'o zi căpitanul Giorgescu mi-a făcut oferta să merg în Cazinoul militar din localitate, unde de bură seamă voiu primi numeroase comande.

Eu, firește, am acceptat oferta ce mi se făcea. Seară căpitanul a venit cu o trăsură și m'a dus cu dânsul la cazarma din marginea orașului.

În timpul celor cinci luni cât am petrecut în acest oraș m'am dus de vre-o 4—5 ori la Cazinoul militar. M'am bucurat mult de aceasta, deoarece în fiecare seară câștigam câte 50—100 franci.

— În toamna anului 1913, prin luna Aprilie sau Maiu, nu-mi amintesc bine, desenam iarăș în cazinoul militar. Ofițerii conversau franțuzește. Eu înțeleg puțin franțuzește. Deodată aud pe matorul Negreanu spunând:

— Omul acesta va fi potrivit pentru noi; el va fi mai potrivit, decât artiștii.

Mai târziu căpitanul Giorgescu m'a chemat a parte:

— Uite — mă agrăi el — vrei dta să fii Român? Austro-Ungaria și așa va fi sdrobotită. În Ungaria Românul va fi stăpân peste țară. Vei putea să câștigi bani mulți, dacă te pui în slujba noastră.

— Cum? — întreba eu.

— Impreună cu doi oameni ai noștri vei merge în Ardeal, numai pentru ca să-i călăuzești.

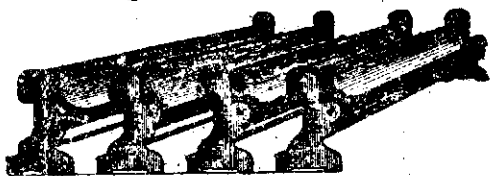
— Dar aceia ce vor face acolo? — întreba iarăș.

— Vor desena drumurile ce duc în și afară din sate, — răspuse căpitanul.

— Eu pro forma am acceptat oferta, deoarece mă temeam. M'au dus apoi la București, unde am petrecut patru săptămâni. Aici nu lucram nimic. Aveam locuința într'un hotel. Cheltuielile mi le-au plătit dânsii. De aci m'au dus la Călărași, unde m'au prezintat la doi ofițeri. Aci am petrecut numai câteva zile, deoarece nu știu din ce motive, n'aveam oare încredere în mine, sau voit-ai doar să mai aștepte, — m'au retrimis la Brăila.

— În gara Ploiești m'a ajuns o foarte curioasă

Bănci singuratice, foarte practice

PENTRU BISERICI.

Totfelul de aranjamente p. biserici și p. școli

execută ieftin

OLCSVÁRY GYULA, măsur artistic, liferantului instit. gr. cat.

UNGVAR, Rákóczi-utca 22.

La dorință trimete gratis mostre și prospecte cu desenuri.

BĂNCI DE ȘCOALĂ

nou, durabile și elegante. (O. 208)

...priza. Am întâlnit o trupă de actori din Bucu-
rești, care — după cum am aflat mai târziu —
venit în Ungaria, unde a dat reprezentații în
Oradea și în Oradea-mare.

— Hei, dle, între actorii aceștia am recunoscut
unii ofițeri.

— Li cunoșteam foarte bine pe cei trei ofițeri,
— deși și-au ras mustățile — și azi i-aș recu-
noaște. Târziu apoi am aflat legătura între conver-
sațiile ofițerilor din Brăila și actori. Deci, pe acești
ofițeri spioni i-au furisat între actori.

— Apoi, dela Brăila am plecat la Tulcea, oraș
de-a lungul frontierei rusești, de unde în-
tr-un moment binevenit am fugit în Rusia, iar de
acum am ajuns acasă.

— Imi ardea pământul sub tălpi să pot istorisi
modul primejdios în care Românii țes Un-
garia cu spioni.

— În România cea mai rentabilă ocupație e a fi
spion. La oficiul poștal din Brăila aveam un prie-
ten anume *Nicolescu*. Intr-o zi acesta își luă ră-
mas bun dela mine.

— Eu voi face acum bani, — zicea el — mă
dăduse în Ungaria, unde voi face servicii statului.

— Apoi a dispărut din Brăila. Acuma, cine
te prin ce sat sau oraș operează.

La aceste scornituri mizerabile „Pesti Napló”
daogă următorul comentariu:

„Ministerul de războiu în baza acestui denunț
a continuat ancheta începută. Actualmente șeful
statului major al corpului de armată din Sibiu,
închetează deja și alte numeroase chestii de spio-
naj”.

ieri, Marți, imediat ce am aflat din ziare
despre calomniile mizerabile de mai sus și auzind
de „desenatorul” Templinsky petrece încă tot
la Arad, m'am prezintat dlui căpitan de poliție,
Berecz, rugându-l să dea ordin pentru ca res-
pectivul să fie adus la primărie și să i se ia
interogatoriul în chestia declarațiilor pe cari a-
firmative le-a făcut perciunatului dela fișuca
„Függetlenség”.

D. Berecz m'a primit foarte afabil, dar m'a
trebat că, ce interes am eu să trag la răspun-
dere pe Templinsky care cu nimic nu a amin-
at de Românii din Ungaria și Ardeal.

La această întrebare eu am dat următorul
răspuns:

— Înainte de toate „desenatorul” Tem-
plinsky afirmă lucruri absolut neadevărate despre
Românii presărate pe ici colo cu productul fan-
taziei ovreiașului care le-a dat la ziar.

— În general, e posibil ca un înalt ofițer român
să vorbească astfel de lucruri cu un bețiv ordi-
nar cum e Templinsky?

— Armata română are lipsă să facă spionaj în
Ungaria și Ardeal și încă prin străini? Cine dă
căzere acestor fel de absurdități e bun și dânsul
să fie dus la balamuc.

— Dar, cece e foarte jignitor și grav e faptul
că aceste calomnii mizerabile dacă li se dă cre-
dență la locurile mai înalte, pot să facă mari greu-
răți trupei dlui Antonescu, care are permisiune
de timp de 5 ani să dea reprezentații în Un-
garia, Ardeal și Banat.

— Terminând i-am declarat dlui căpitan că mă
îngrijii și de aceea să trag la răspundere și
pe mizerabilul sau mizerabilii ovreiași cari au
fost prin ziarele ungurești atari calomnii or-
dinare de adevărați bandiți.

— Când scriu aceste rânduri doi detectivi imi
solicitează la cunoștință că până în acest moment
nu au reușit să-l găsească pe desenatorul Tem-
plinsky”.

— Am însă impresia că detectivii dlui Berecz
nu să-l găsească nici când pe Templinsky,

care de altfel, nici n'a făcut vre-un rău cuiva,
decât că a răspândit calomnii mizerabile des-
pre un întreg popor care și de altfel e urgisit
în fața Ungurilor.
C. S.

Cronică din Paris.

Trotuarele morții. — Graba zilelor noastre. — Lipsa
spiritului de contemplare.

Paris, 18 Iunie.

Eu unul sunt de părere că numărul riscurilor cari
amenință existența omenească rămâne cam același în
toate timpurile și sub toate civilizațiile. Am puțină
încredere în afirmările acelor cari susțin că progresul
științific aduce după sine o scădere a mortalității. În
lumea noastră mortalitatea se modifică numai în apa-
rență; cantitativ însă ea rămâne invariabilă. Vreau să
spun că dacă războaiele, bunăoară, sunt mai rare astăzi
ca în trecut, ele sunt în schimb mai năpraznice, și într-o
singură ciocnire între oameni se pierd, în zilele no-
stre, mai multe existențe ca în cinci sau zece lupte la-
laltă din timpurile mai vechi. Știința a introdus hi-
giena; victimele epidemiilor de ciumă, de holeră sau de le-
pră sunt azi neînsemnate; dar pe de altă parte ea a inven-
tat drumul de fer, automobilele și aeroplanul cari distrug
la rândul lor viețile omenești. Morțile violente sunt
azi tot atât de numeroase ca odinioară, doar felul lor
nu este același.

Nu, civilizația e departe de a fi suprimat riscurile
de morți accidentale sau voluntare. Evenimentele cari,
de cinci zile țin Parisul în fierbere, ni-o dovedesc cu
prisosință. Ați primit poate vestea dezastrului cari au
avut loc aci în urma furtunei din Lunea trecută. Dacă
nu, dați-mi voie să le relatez.

V'am întreținut nu o singură dată despre aspectul
bizar, subred și primejdios pe care-l prezintă Parisul
subteran. Solul marelui oraș e pretutindeni găurit ca un
ciur. Avem mai întâi catacombele cari se întind pe
aproape întreg malul stâng. Ca în toate părțile, mai
sunt apoi conductele de apă și de gaz. Golul vechilor
cariere părăsite slăbesc la rândul lor subsolul parizian.
Dar lungile și neamăratele bolți ale trenului sub-
pământean cari se întind în toate direcțiile, au fost
cele din urmă și principalele lucrări cari au creat aci
o nouă primejdie: nesiguranța locului pe care călcăm.

Nesiguranța aceasta, vai! ne-a fost cu prisosință
dovedită. Luni, în urma unor ploii torențiale, un auto-
mobil care trecea pe piața Saint-Augustin, s'a prăbușit
într-o secundă în fundul pământului. Șoferul și o pasa-
geră au pierit. În același timp accidente analoage s'au
produs pe rue du Havre, în fața bisericii Saint Philippe,
în strada Boetie și în alte părți. Trecătorii s'au pome-
nit deodată înghițiți de pământ. Trotuarele s'au scu-
fundat cu oamenii, cu chioscurile de ziare, cu felina-
rele pe cari le purtau. Șoseaua, deasemenea, a trimis
în fundul ei noroios, camioane și trăsuri. Și nici până
astăzi victimele n'au putut fi încă toate desgropate.
E inutil să spunem că nici una n'a scăpat cu viața.

De aceea, în capitala lumii, s'a introdus o panică
nouă: aceea a groazei de prăbușire. Trotuarele Pari-
sului, cel puțin unele din ele, au devenit trotuarele
morții. Ideia unui sfârșit grozav, violent și neașteptat,
s'a întins printre noi ca un fior electric. Când mer-
gem în tramvaie, în trăsuri, cu metropolitanul, cei mai
calmi dintre noi, și încă ne simțim enervați, neliniștiți,
în adăstarea vagă a accidentului posibil. Și admiteți că
gândul de a simți deodată pământul pe care calci fu-
gându-ți de sub picioare, nu are în el nimic seducător.

— În vremea asta poporul de tehnicieni, de ingineri
cărora, după cerințele civilizației de azi, de încredințăm
existențele noastre, își văd de treabă cu o grabă dar
imperturbabilă seninătate. Ei croesc șosele, construiesc
drumuri de fier, scobesc pământul, complica viața. Nu
știu acuma: ei să ne fi comunicat nouă frigurile vitezei
de care pătimim cu toții, sau noi suntem aceia cari le
insuflăm grabita lor activitate? Ori cum ar fi, neastâm-
părul e însușirea de căpetenie a oamenilor de azi.
Traiul nostru e extraordinar de zorit. Cei 200 de chi-

lometri pe oră pe cari a ajuns să-i realizeze aeropla-
nul încă ne par insuficienți.

— Și în toate actele locuitorilor din centrele mari se
observă aceeași nevoie de înfrigurată mișcare. Dorința
noastră supremă pare a fi transportul cât mai rapid
dela un punct la altul. Aceia cari sunosc Parisul și pe
parisieni și-au putut da seama de graba cu care se fa-
ce aci tramvaele, autobuserile, metropolitanul. Mișcarea
aceasta generală se imprimă în fiecare dintre noi. Ori
cât de puțin grăbiți am fi de a ajunge la destinație,
noi ne zorim. Trecem dela un loc la altul cu setea de
a străbate cât mai repede spațiul care le desparte. Este
bine înțeles, că drumul în sine ne interesează foarte
puțin; două lucruri ne importă numai: plecarea și so-
sirea. Cei vechi cunoșteau dulceața unei existențe cal-
me și tihnite, farmecul drumurilor lente în răstimpul
cărora vedeau atât de multe și așa de bine, interesul
lucrurilor și al evenimentelor răsgândite și aprofundate,
ceace îi ducea la propria lor cunoștință și de acolo
la contemplare. Noi cei de azi nu știm nimic din toate
acestea; contemplarea și visul ne sunt străine!

— Noi iubim viața de acțiune. Preferința aceasta nu
ar fi mai rea decât alta, dacă acțiunea pe care o exer-
ciăm ar fi solidă și adâncă. Am trecut însă dincolo de
mișcarea metodică și disciplinată. Caracteristica noastră
e superficialitatea.

Ea se revarsă și asupra existenței noastre morale. Așa
cum suntem, nu avem timp să ne interesăm de noi înșine,
cu atât mai puțin de ceilalți. Străbatem distanțele fără
să vedem decorațiile cari le compun, ne trăim viața
fără să ne analizăm sufletul și conștiința. În orice am
face, suntem zoriți. Nu avem vreme să iubim, nici să
urim, nici să ne adâncim bucuriile sau dăcările. Se-
menii noștri cu cari ne încrucimăm în grabita noastră
existență apar și dispar din ochii noștri, vagi pe fondul
vag pe cari se proiectează. Lipsa noastră de contem-
plare ne-a adus la egoism. Dar nici egoismul acesta
nu este demn de a fi condamnat cu asprime. El nu
provine dintr-o excesivă uscătime de suflet și nici din
calcul; el este instinctiv și candid. El îi lipsește nu
numai pe ceilalți de asistența noastră, ci aceia cari suferă
cei dintâi din pricina lui suntem noi înși-ne. Unde sunt
vremile când Tolstoi predica altruismul creștinesc și
Nietzsche splendidul și inteligentul egoism al lui Za-
rathustra. Noi cei de azi, suntem departe de a ne con-
forma maximelor apostolului rus, iar filozoful german
ne este și el străin. Nu cunoaștem binele, dar nici nu
practicăm răul cu metodă. Noi suntem grăbiți.

Suntem grăbiți și când trotuarele se surpă sub pi-
cioarele noastre strigăm și ne revoltăm, dar nu ne
încetăm mersul. Pe ingineri îi numim nedestoinici,
și nu vrem să știm că ei nu fac decât să se confor-
meze tradițiilor moderne. Catedrala Notre-Dame se
înaltă severă și solidă de aproape nouă veacuri, și
nici timpul și nici evenimentele nu au clătinat-o vre-
dată din loc. Da... dar acei cari au clădit-o au lucrat
aproape două secole ca s'o înalte în punctul unde se
află acum. Constructorii ei nu s'au grăbit ca inginerii
din ziua de azi. De aceea și lucrul lor e mai etern.

— Altă epocă, alte moravuri! Trecutul nu e ca pre-
zentul și viitorul va fi altcum ca timpul de față. Fie-
care eră își are nuanțele ei bine caracterizate; cu toa-
tele ne prezintă însă linii mari, comune între dânsule.
Noi liniile acestea nu le vedem. Existența noastră e for-
mată numai din nuanțe.
C. R. B.

Dr. HOFFMANN JENŐ
institut de physiotherapias
BUDAPEST, Váci-körut 51.
TELEFON : 53-87.
Băi Röntgen, electricitate, de apă etc., masaj d'Arson-
valisatio, sistem suedez și vibratio. Vindecare de nervi,
stomac și intestine, vindecare cu electricitate pentru
slăbire, aesthetică. Boale femeiești, dureri de cap,
insomnie. (E 2063)

Berson e cel mai bun
câlcăiu de gumă.

„Astra” la Maciova.

Cetitorii noștri din Banat sigur se vor mira de titlurile mai noi puse în fruntea corespondențelor noastre din Caransebeș. Și cum să nu, când nu s'a mai pomenit ca „Astra” să meargă la Iaz, la Maciova. Astra este o faclă de ceară, care trebuie să lumineze și cele mai ascunse colțuri ale pământului nostru românesc. De această deviză sunt pătrunși conducătorii despărțământului reînființat al Caransebeșului. Ei nu cruță nici o ostenală, nu cruță nici o jertfă când este vorba de luminarea poporului. Sămânța ce o seamănă dânsii pe lângă o muncă sistematică și înțeleaptă, sprijinită de capul bisericii noastre, însuflețitul episcop Dr. E. Miron Cristea, încolțește pretutindeni.

Maciova este o comună de peste 600 suflete, situată pe malul drept al Timișului, în afară de comunicația unui drum orânduit. Popor cuminte și dornic de cultură și aici. Cu trageră de inimă pentru așezămintele credinței străbune. Biserica zidită înaintea revoluției din 1848 și astăzi este bine conservată și ținută în ordine exemplară. Școala renovată din colecția publică și din sudoarea țaranului nostru corespunde cerințelor legii. Preotul Ioan Borlovan și învățătorul Solomon Bistreanu muncesc. În munca lor le-a trebuit un razim trainic. Iată deci de ce s'a ales Maciova de centrul unor serbări însuflețitoare. Iată de ce a descins „Astra”, „Reuniunea învățătorilor” și „Societatea română de cântări” din Caransebeș Dumineca trecută la Maciova. Cei 40 intelectuali călătorind cu trenul, cu trăsura și în fine pe picioare au sosit la Maciova la orele 8 și jum. Sunt întâmpinați înaintea bisericii de copii de școală, de poporul credincios în frunte cu conducătorii firești. La alocuția de binevenire a preotului răspunde d. Dr. Cornel Cornean indegetând scopul apostolatului celor veniți din Caransebeș.

Începe apoi examenul la școala profesională presidat de referentul școlar d. Ștefan Jianu și comisarul George Cățana. Răspunsurile băeților sunt bune. În școală ordine și disciplină exemplară. Vorbirea cuminte a dlui St. Jianu rostită la finea examenului a fost o mângâiere pentru cei ce au ostenit ca și Maciova să aibă școală corăspunzătoare. Imparte apoi copiilor mai buni premiile datorite de proprietarul comunei Litsck, de deputații sinodali Dr. Cornean și Dr. Budințian și de alți binefăcători.

La slujbă răspunsurile au fost executate de corul „Societății de cântări” sub dirigența profesorului Alex. Buțiu.

Adunarea „Astrei” se ține în liber înaintea sf. biserici. O deschide vicepreședintele Dr. Cornel Cornean cu o vorbire mai lungă, în care evidențiază scopul și misiunea Asociației. Vorbește apoi despre folosul învățaturii, combătând în mod plastic păcatele incuibate în sânul poporului din această comună, cu citate din sf. Scriptură și din scrierile lui Șaguna. Efectul acestei vorbiri însuflețite e că în decursul adunării s'au înscris 20 membrii la „Astra”. Sfaturi înțelepte și practice din economia pământului, din pomărit, despre cruțare ș. a. împărtășește d. Iuliu Vuia cu verva-i cunoscută poporului adunat în număr neobișnuit de mare și îmbrăcat în haine de sărbătoare. D. profesor Ilie Orzescu vorbește pătrunzând la inima ascultătorilor despre drepturile cetățenești și în special despre dreptul electoral explicând cu multă pricepere noua lege electorală.

După ce corul execută între vorbiri diferite piese populare și eroice, d. președinte Dr. Cornean încheie adunarea declarând agentura „Astrei” sub conducerea preotului și a învățătorului de înființată și mulțumind pentru iubirea cu care au fost întâmpinați în această comună. Preotul I. Borlovanu mulțumește în numele poporului pentru sfaturile date, promițând că le vor urma întru toate.

După masă se ține în școală adunarea despărțământului Caransebeș al „Reuniunii învă-

țătorilor”. De față învățătorii, intelectualii din Caransebeș, școlarii și popor mult! Cuvântul de deschidere care conține îndrumări prețioase pentru învățători și îndemnuri pentru popor și școlari îl rostește președintele despărțământului d. Ilie Orzescu. Urmează prelegerea practică din șloiid a inv. Ioan Curescu care fiind pe deplin succesă este ascultată cu viu interes de cei prezenți. Conferința învățătorului George Cățana se va publica în „Foaia diecezană”.

Cu aceasta se termină serbătoarea înălțătoare de inimi din Maciova. Oaspeții sunt petrecuți la trăsuri în urale nesfârșite de poporul însuflețit.

Dee cerul, ca sămânța sămănată se aducă roade din belșug, iar iubitorilor noștri conducători bunul Dumnezeu să le deie putere să continue calea apucată cu aceeași dragoste, cu aceeași râvnă ca și până acuma.

Un învățător.

INFORMAȚIUNI.

† Ion Văsii.

Ca ultima licărire a unui foc de veghie pe colinele Bănatului, ieri la amezai s'a stâns viața fruntașului țaran Ion Văsii din Satu-mic, de lângă Lugoj.

Badea Văsii nu mai este... Moartea l-a răpit prea de timpuriu din mijlocul nostru. Ochii lui scăpărători de inteligență s'au închis pentru vecie; glasul lui răspicat care însuflețea mulțimea la adunările populare alături de conducătorii noștri, acum înăbușit de suflul morții a amuțit; mâna lui stângă dela chimir și dreapta ce agita și amenința, acum zac amândouă ca de ceară, încrucisate frumos pe piept, strângând crucea bisericii al cărei vrednic curator a fost ani de zile.

Pe urma lui, cine știe, poate că numai sătenii vor lăsa vorbă din tată în fiu; cine a fost badea Văsii, înflăcăratul naționalist, care s'a împrietenit cu domnii și a cutrierat țara cu dânsii să sfătuiască poporul, să țină la limba și legea lui. La mormântul lui va veni poate numai văduva credincioasă să-l înconjure cu tămâie de trei ori, să-i toarne cărbuni la căpătâi în zori, și să-l bocească în fapt de seară... Mâni pioase vor mai așeza arareori câte-o cunună cu panglică tricolor pe crucea de lemn — apoi iarba va îmbrăca movila și, dacă ursita noastră așa e, cei trecuți se dau uitării...

— Cariera cunoscută a lui Ion Văsii începe de pe timpul alegerilor din 1906, când dânsul veni în fruntea țaranilor din satul său la marea adunare populară din Lugoj. Aci dl protopop Dr. Gh. Popovici, cunoscându-l ca pe un om luminat și cu multă vervă la sfat, îl îndeamnă să țină o vorbire poporului, cum va ști el mai bine. Badea Văsii nu ezită și spre uimirea generală improvizează o vorbire, care electrizează publicul. Fruntașii noștri îl îmbrățișează și de atunci e aproape nelipsit dela toate adunările. Cu oareșcare mândrie spunea apoi mai târziu că el a convins pe domnii noștri să treacă din pasivism la activitate.

Badea Văsii de atunci lua parte aproape la toate adunările populare, unde vorbea alături de fruntașii noștri din comitet. Mai ales a făcut propagandă electorală în tovărășia dlui Dr. Aurel Vlad, pe care îl iubia foarte mult. Vorbirea lui clasică dela Orăștie: „Cocoștârci și rândunele” a fost reprodușă de toate ziarele noastre precum și de ziarele naționaliste din țară. Mulți dintre oameni ziceau că nici nu e țaran plugar ci fișcal îmbrăcat în straie țărănești.

O parte din vorbiri și impresiile din turneu și le-a publicat în foile noastre populare.

Ion Văsii a fost fala țărâniei noastre bănățene. Prin el se stinge unul dintre cei mai luminați țărani ai noștri, aprig și devotat luptător, un orator popular excelent. Chiar acum îl pierdem când ne era mai mare speranța de a-l vedea lucrând în interesul neamului și al comunei sale Satu-mic, care acum câteva luni l-a

ales cu mare însuflețire de primar, în contra tuturor șicanelor administrative, cari au fost înfrânte de voia țărâniei. Nici amenințare, nici ademenire nu l-au putut cucerii; recunoștința poporului l-a așezat în fruntea comunei.

Iată necrologul care ni-l scriu și trimit țărâniei:

Mult Onorată Redacțiune,

Vă rugăm să binevoiti a publica în mult pretuitele noastre ziare următoarea tristă veste:

Cu inima plină de întristare, aducem la cunoștință, onoratului nostru partid național român, că a perduț pe unul dintre cei mai de seamă oameni ai săi.

Azi în 10 Iunie v. la 12 ore și un sfert, fruntașul țaran apostolul satului, cum îi ziceau mulți pe la noi, Ion Văsii, chinezul (primarul) nostru după scurte dar grele suferințe având aprindere de plămâni, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, lăsând în urma sa o jale fără margini, de care jale este cuprinsă în primul rând familia lui, în al doilea rând comuna lui și în al treilea rând întreg Bănatul nostru, pentru că întreaga sa viață, a știut-o folosi, și a și jertfit-o, pentru ce este mai scump, mai bun, mai frumos și mai de folos pentru Biserica sa creștină și pentru neamul său românesc.

În această viață, care n'a fost tocmai lungă, a făcut multe fapte bune, pe cari nu e de lipsă să le mai ținem aici, căci le cunoaștem toți Români, până și străinii.

Dânsul fiind acum la vrâsta cea mai frumoasă de 51 de ani, când omul se pare a fi mai înțelept, mai bine așezat, cunoscând trecutul cel plin de fapte, bune ori rele, poate cunoaște și viitorul, precum l-a și cunoscut și ne-a spus multe despre viitor, pe care durare nu l-a ajuns să-l vadă și împlinit după cum dânsul a spus...

Înmormântarea va fi Joi în satul nostru. Pe răposatul îl plânge iubita sa soție, trei fii (doi feciori și o fată), nora, doi frați, mai mulți nepoți, o mulțime de rudeni, prietenii și cunoscuții — și îl mai jălește toată nația românească...

...Să dormi în pace bade Văsii! Fie-ți somnul lin și visurile aproape de înfăptuire...

Crm.

Arad, 24 Iunie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă, în unele locuri ploaie cu lurtuni.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă. Temperatura la amiază a fost 22.2 C.

„Românul” și rezerviștii... Lui „Az Est” îi scrie corespondentul din Dobrița, că, voină să desmintească comentarele „Românului”, după care rezerviștii nu se prezintă sub drapel din pornire antimaghiară, comanda militară locală a chemat din nou sub drapel pe rezerviști. Două sute au fost chemați, și două sute s'au prezentat. Corespondentul nu-și mai încapă în piele de bucurie, pentru „demonstrația” isbutită. Armata noastră — încheie — n'are să se încurce nici decât, când va fi chestie să înlocuiască două sute de desertori!...

Cuvintele Maj. Sale. O delegație croată a fost primită ieri în audiență la Maj. Sa. Unul dintre delegați a fost agrăit cu următoarele cuvinte: „La dvoastră în Karlsburg e mult necaz pentru o bancă, ce amenință să dea faliment. Ar fi bine să se poată face o sanare. Trebuie să lucrați din răsuputeri, ca falimentul să se evite, și lucrurile să se îndrepte spre bine”. — Orientarea și interesul Maj. Sale, a făcut multă surpriză.

† **Profesorul V. Maniu.** Ni se anunță din București: Duminecă a avut loc înmormântarea regretatului fost profesor și inspector general școlar V. Maniu. Cortegiul a plecat la ora 4 p. m. dela locuința defunctului din str. Dumbrava Roșie Nr. 2. Pe lângă membrii număroși ai familiei, au asistat la această dureroasă solemnitate toți profesorii liceului Matei Basarab, unde Vasile Maniu era profesor iubit și stimat.

Din partea liceului a vorbit d. profesor Pavelescu la locuința defunctului.

V. Maniu a fost unul dintre cei mai buni și mai capabili membri ai învățământului secundar.

Azi seară la orele 8 și jum

Mare reprezentație de deschidere.

După amiază la orele 5 mare intrare festivă.

Bilote se vând înainte la tutungharia Hammerschlag, Andrassy-t. nr. 15.

CIRCUS SCHMIDT

Născut în anul 1869 în București din părinți de origine din Temișana, Vasile Maniu și-a făcut studiile în țară, urmând clasele primare în familie, liceul la S-tul Sava și facultatea de științe din București. Pe vremuri a fost secretar al facultății de științe din București, apoi profesor de Geografie și Matematică la liceul Matei Basarab. A scris lucrări remarcabile în domeniul geografiei și a publicat și manuale didactice relative la această materie. Din căsătorie i-au rămas în urmă doi copii: un băiat de 8 ani și o fetiță de câteva luni.

Vasile Maniul fire blândă și îngăduitoare se stinge în floarea vârstei, el lasă în urma lui numai regrete adânci.

Accidentul aviatorului Cantacuzino-Pășcanu. După cum am arătat, Duminecă dimineața au plecat de pe aerodromul Cotroceni spre Craiova d-nii căpitani aviatori Popovici Andrei și Beroniade, și d. sublocot. Al. Cantacuzino-Pășcanu, spre a lua parte la serbarea militară din acel oraș. La întoarcerea spre București aviatorul Cantacuzino-Pășcanu voind să aterizeze pe teritoriul comunei Găvănești de lângă Bals, aparatul său „Mehedinți” s'a răsturnat și a luat foc din cauză că benzina nu era închisă și s'a aprins dela scânteile motorului. Aeroplantul a ars complet, scăpând numai motorul. Aviatorul a fost rănit la picioare și cap, iar mecanicul a căpătat numeroase leziuni.

Un monument în memoria lui Thomson. În Amsterdam se fac pregătiri pentru primirea cadavrului colonelului Thomson, căzut în mod eroic în luptele dela Durazzo. Cadavrul va fi depus în cavoul familiei sale la Groningen. Se va ridica lui Thomson un monument atât în Olanda, cât și în Albania.

Ministrul României dela Haga, d. Mitilineu a prezentat ministrului de externe olandez, condoleanțele guvernului român pentru moartea eroică a colonelului Thomson.

Epitropia Spiridoniei din Iași, a primit o ofertă avantajoasă pentru vânzarea moșiilor ce le posedă în Basarabia. Ori, o greutate s'a pus în anume refuzul guvernului rusesc de a vinde aceste moșii altuia decât statului rusesc, care bine înțeles nu oferă destule avantagii Spiridoniei. Pentru a reuși să revie asupra acestei pretențiuni, tratativele se urmează acum între epitropia din Iași și guvernul rusesc.

Noul amănunte asupra atentatului contra baronului Rotschild. Relativ la atentatul împotriva baronului Rotschild se mai anunță din Paris că alaltăieri dimineața fiica atentatorului a apărut în locuința baronului și cu lacrimi în ochi și-a exprimat disperarea de ceea ce a făcut părintele ei. Se pare că atentatorul în urma pierderii averii sale de câteva mii de franci, cauzată de lăptăria filantropică a baronului, a fost cuprins de mania persecuției considerând pe baron ca motivul nenorocirii sale. El a și intentat un proces împotriva baronului acuzându-l de concurență neloială. Tribunalul însă a achitat pe Rotschild având în vedere scopul pur filantropic al întreprinderii sale, care pune la dispoziția populației nevoiașe a Parisului mijloc de viață și sănătos. Întreprinderea are de altfel un deficit anual de 200,000 de franci, pe care trebuie să-l achite baronul Rotschild din punga lui. Baronul e bine cunoscut și în lumea artistică. I s'au jucat mai multe drame la Paris, Londra și Viena dintre cari cea mai cunoscută e drama „La lumina rampei”.

Baroneasa Suttner, pacifista cunoscută, titulară a premiului Nobel, a murit în Viena. Baroneasa de Suttner, care moare în vârstă de 71 ani, a luptat mult cu vorba și cu scrisul pentru pacea și desarmarea internațională. Întru propagarea ideilor sale ea a scris și mai multe romane dintre cari cel mai cunoscut e romanul intitulat: „Jos armele”.

Cum se răspândește lumina la sate. Din Arpatac ni se scrie: Înainte cu patru sau cinci ani în comuna noastră Arpatac erau de toate cam vreo 8—10 foi românești, pe când astăzi sunt

aproape 50 de gazete și reviste românești, cari împart lumină în comuna noastră, care este locuitor pe jumătate de Unguri. Sporul acesta al foilor în așa timp scurt s'a întâmplat în următoarele împrejurări: La sărbătorile Crăciunului a venit din Brașov acasă pe vacanță tânărul Silvestru Cioflec student pe clasa V gimn. și având voie ca împreună cu cantorul să umble cu steaua intrând în fiecare casă întrebau pe gazda casei dacă are vre-o foaie abonată. Primind răspuns că nu, atunci îl rugau ca să-i aboneze vre-o foaie săptămânală, căci Dumineca și în zile de sărbători are timp ca să cetească și să cunoască multe lucruri frumoase despre toate întâmplările din lume cât și despre economie și câte altele, spuindu-le că și numai hârtia în casă face acele 4 cor. pe an, pe care trebuie să le plătească în 2 rate. Așa numai decât gazda era învoit. Tot atunci umblând harnicul nostru părinte Aurel Nistor împreună cu cantorul C. Cioflec la Botezul Domnului asemenea îndemneau și sfătuiau poporul ca să-si aboneze foi. Mulți ziceau că acuși n'au parale, dar părintele le spunea că dlui le abonează foaia și când vor căpăta bani să-i dea înapoi. Așa s'a și făcut încât a reușit ca în fiecare a 2—3 casă românească să intre o gazetă sau revistă. Apoi dacă odată au primit'o rar om s'a mai lăsat de ea; deci dacă ar face fiecare preot, cantor, învățător și mai cu seamă studentimea noastră care din poporul de jos să ridică, asemenea îndemnând în timpul vacanții de vară și în sărbători poporul spre a se lumina — iute am ajunge ținta dorită de a ne pune în rând cu alte popoare. Căci cu atât este mintea unui om care cetește, mai luminată — decât ca la acela care în zile de sărbători și Dumineci în loc să cetească stă la cărciumă cheltuind paralele adunate cu multă trudă, bând otrava jidanului. — George Rafiroi econom.

Inmormântarea victimelor dela Aspern. După cum se anunță, azi după amiază la orele 1 a avut loc în Viena cu mare pompă militară inmormântarea celor 9 victime ale înfiorătoarei catastrofe aviatice de pe câmpul dela Aspern. Monarhul a fost reprezentat la inmormântare prin aghiotantul său contele Paar. La inmormântare au luat parte toți atașatii militari ai țărilor străine. Afară în cimitir aviatorii cari iau parte la concurența din Aspern au sburat cu aeroplanele îndoliate deasupra mormântului victimelor, iar doi aviatori au aruncat din văzduh pe mormânt câte un buchet de flori, îndoliat.

Adunarea „Astrei” la Almaș. Ni se scrie: Duminecă în 21 Iunie n. d. a. a ținut „Astra” cercul Borossebiș, adunare în frunțașă comună Almaș. Oamenii s'au adunat în număr destul de frumos. Mai întâi părintele Al. Nica, prin o cuvântare bine închiegată bineventează oaspeții. La cuvântul apoi dl vicepreședinte Virgil Albescu expunând pe scurt rostul „Asociațiunii”. Urmează două conferențe: „Păstrarea sănătății” de Cornel Mager și „Despre meserii” de Ștefan German. Se înființează agentura înscriindu-se aproape 100 membri. Pres. se alege părintele Al. Nica, bibl. păr. Ioan Popovici la a cărui inițiativă s'a deschis și un local de lectură pentru poporenii. La sfârșit dl președinte al „Astrei” cercul Borossebeșului, Dr. Grozda mulțumind oamenilor pentru interesul ce-l arată pentru astfel de adunări culturale, ridică ședința. Notar al ședinței a fost ales dl H. Todoran, contabil. Nu pot trece cu vederea zelul ce-l pune dl I. Precupaș, învățător în Dieci, întru instruirea corului, procurând totodată și un harmoniu pe seama comunei bisericesti. Cu ocaziunea adunării „Astrei” a umplut sufletele poporenilor cu armonia corului său disciplinat. În părțile acestea, unde secta baptistă e atât de lătită, un astfel de cor e un răsărit de soare. Pentru aceasta îl felicităm pe dl Precupaș și-i dorim ca munca să-i fie încoronată de succes desăvârșit. — *Coresp.*

Aparat pentru aflarea automată a intereselor. Dl Petru Simtion, funcționar la „Albina” în Sibiu, inventatorul „aparaturii pentru aflarea automată a intereselor”, după ce a obținut brevetarea aproape în toate statele europene și în curând va primi și brevetul din America, a lăsat de i s'a construit un model de probă, cu care a făcut mai multe experiențe și în Sibiu și în București, obținând cele mai sa-

tisfăcătoare rezultate. — Aparatul model l-a încredințat acum institutului „Albina” din Sibiu, unde acela se află în folosință. Rezultatele ce le dă acest aparat la calcularea intereselor sunt uimitoare, iar calcularea pe zile dela sume rotunde, e o adevărată plăcere.

Aparatul, e extraordinar de practic și cum poate fi utilizat de ori și cine, va afla fără îndoială cea mai largă răspândire, date fiind avantajurile ce le prezintă.

Asigurată fiind invențiunea prin brevetele obținute, și valoarea ei, din punct de vedere practic și comercial, fiind nediscutabilă, inventatorul voiește acum să înceapă cu finanțarea invențiunii sale, pe care o recomandăm cu toată căldura în atențiunea cercurilor băncilor noastre.

Fiind vorba de o invenție, ce interesează în prima linie băncile, cooperativele, dar care este de bun folos pentru fiecare, care are să facă calculațiuni mai numeroase, cum sunt și administrațiile financiare etc. și cum inventatorul este funcționar de bancă, ar fi de dorit ca să pornească din cercurile băncilor noastre o inițiativă pentru finanțarea invențiunii, care nu reclamează un capital prea mare. Ar fi regretabil să alungă și aceasta ingenioasă invenție românească, ca multe altele, să o valorifice — străinii.

Cercul Schmidt azi seara își va ține prima reprezentare. Direcțiunea pe lângă cele mai mari spese, a angajat cei mai iscusiți artiști din străinătate, cari vor reprezenta lucruri nevăzute până acum. După amiază la orele 5 personalul aranjează o manifestație în oras.

x **Curs de specialitate comercială, curs pentru scriș la mașină, Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 2, lângă palatul Földes.** Cursuri de contabilitate, stenografie, scriere la mașină, cursuri de ziua și de noapte. Mijlocire gratuită și câștigarea de posturi. Instrucție și în limba română. (E 2198—10)

x **În atențiunea bolnavilor!** Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x **Pregătirea romului și a licherurilor în mod casnic!** 100—200 procente economie, 20 fileri, 1 doză de extract de rum concentrat de lamalea, sau orice extrase de licheruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de licher foarte fin. La fiecare sticlă se acude și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 30 fil. în mărci postale trimiț franco o doză de mostră din ori care extract de licher sau rum.

Magazin principal: **Parfumerie Antaloczy „Hygiene” Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros)** vis-à-vis de intrarea cafenelei hotelului „Coroana”. (A. 1415).

x **„Tokio” extirpător de băătăuri.** Se poate folosi cu succes contra băătăurilor (la picioare), negeilor și contra scortășării pielei. După o folosire de 2 zile ne scăpăm de durerea băătăurilor. — 1 doză 50 fil. Pentru 60 fileri se trimite francat. Adresa: **TÖMÖRI ANTAL, Cegléd, H. kerület.** Tj 1919

x **Institutul diagnostic al Dr.-ului Kozmács** (aflător în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediată apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban József 42 06) e unicul institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morburii mai grele și complicate ca: **boale interne, de rinichi, de piept, venerice, urologice, boale femelești și de copii etc.** Institutul pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale mai are și 10 camere mobilate pentru pacienți deci foarte acomodat pentru publicul din provincie. Pentru boalele de piept și venerice institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunțe dă cu plăcere direcțiunea institutului. K. 2149.

Ultima oră.

O PROCLAMAȚIE A REGELUI SERBIEI.

Ni se telegrafiază din Belgrad: Monitorul oficial apărut azi dimineață în ediție specială publică proclamația regelui Petru către poporul său, în care aduce la cunoștință că, fiind silit din cauza unei boale să petreacă timp mai îndelungat la băi, în timpul absenței lui, îl investeste în baza paragrafului 49 al constituției sârbești cu drepturile suverane pe moștenitorul de tron Alexandru.

Proclamația e contrasemnată de toți miniștrii.

Azi după amiază regele Petru a plecat la băile Branicica-Banja, cari sunt pe teritoriul Serbiei.

SEDINȚĂ DE 10 MINUTE

Camera ungară a ținut azi la orele 10 înainte de amiază o ședință formală. Vicepreședintele Simoncsi deschizând ședința a parentat vic-timel catastrofei aviatice din Fischamend. Raportorii respectivi au adus la cunoștință camerii că comisia financiară și iusticiară a terminat discutarea novej de spirt și a proiectului despre competențele iustitiare. Camera a însărcinat apoi președinția să convoace ședința cea mai apropiată după buna-i chibzuială. Ședința a ținut 10 minute.

SITUAȚIA IN ALBANIA.

Azi la amiază a încetat armistițiul încheiat cu răsculații din Siak. Până acum n'a sosit nici o știre despre vre-un nou atac al răsculaților. După o versiune răsculații ar fi aplicați să se supună domnitorului dacă li se va împlini măcar o parte din pretențiunile lor. După o altă versiune însă răsculații stăruiesc pe lângă împlinirea tuturor pretențiunilor lor. Aceasta din urmă pare a fi mai probabilă deoarece în Durazzo li s'a ordonat tuturor bărbaților dela 15 până la 50 de ani ca să dea ajutor la săparea șanțurilor de apărare. Pentru că nu s'au supus acestui ordin, din greșală au fost arestați corespondenții Agenției din Petersburg și al ziarul „Matin”. La intervenția reprezentantului italian, maiorul Kron, scuzându-se i-a eliberat pe corespondenți.

După știrile mai recente tratativele cu răsculații au eșuat. Principele Wilhelm a cerut de altcum dela comandamentul armatei austro-ungare ofițeri ca instructori.

Dela Valona sosesc știri îngrijitoare. Orașul e amenințat de răsculați fără ca să se poată apăra. Răsculații cari sunt acum stăpâni pe Elbașan au trimis trupe și pentru cucerirea acestui oraș. Răsculații sunt de altcum stăpâni pe interiorul Albaniei de mijloc. După o versiune șeful miridiților Prenk Bib Doda a fost invins și făcut prizonier de către răsculați, cari însă luându-i cuvântul de onoare că nu va mai lupta contra lor, i-au redat iarăș libertatea. După o altă versiune Prenk Bib Doda l'ar fi tradat pe domnitor pactând cu răsculații. In tot cazul situația în Albania s'a agravat din nou, câștigând răsculații din nou putere.

ECONOMIE.

Bursa de cereale din Budapesta, (După 50 kgr.)

— 24 Iunie.

Grâu pe Octomvrie	12.67
Grâu pe Aprilie 1915	12.79
Secară pe Octomvrie	9.28
Ovăș pe Octomvrie	7.57
Porumb pe Iulie	7.43
Porumb pe August	7.61
Porumb pe Maiu 1915	7.30

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

„Viitorul” Ocna Sibiului. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. II a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Noutăți literare și muzicale

De vânzare la: „Librăria Concordia” Arad, str. Deák-Ferenc nr. 20.

N. Iorga. Portul popular românesc. Lecție ținută la Cursurile de vară. Cu mai multe ilustrațiuni. Cor. —.75.

N. Iorga. Să părăsim ortodoxia? Cor. —.60.
” ” Pagini despre Basarabia de astăzi. Cor. 1.50.

N. Iorga. Mănăstirea Hurezului. Desvoltarea și viața ei. Cor. —.75.

N. Iorga. România, vecinii săi și chestiunea orientului. Cor. 1.25.

N. Iorga. Basarabia noastră. Scrisă după 100 de ani dela răpirea ei de către Ruși. 2.—

N. Iorga. Chestiunea Dunării (Istorie a Europei răsăritene în legătură cu aceasta chestie.) Lecții ținute la Școala de Răsboiu. Cor. 5.—

N. Iorga. Chestiunea Rinului. Cor. 5.—

” ” O geneologie a Basarabilor (Insemnări critice). Cor. —.20.

Enescu Stâlpeni. Proverbe și maxime indiene. Traducere în versuri cu note explicative culese din literatura indiană, precedată de o schiță asupra poporului indian și literaturii lui, cu o prefață de A. C. Cuza. Cor. 1.—

Gr. G. Petrov. Poveste, traducere din rușește. Prețul Cor. —.50.

G. Asachi. I. Eliade Rădulescu. C. Bălăcescu și A. Donici. Fabule alese. Cor. —.40.

Pr. Seb. Părvulescu. Biserica noastră națională în raport cu celelalte confesiuni. —.50.

C. Dion. Rolul bisericii în viața noastră națională. Păreri exprimate în conferințele pastorale din Botoșani. Cor. —.40.

G. Coatu-Cerna. Momente vitejești. Schițe din timpul războiului. Cor. —.50.

Maria Maorodin. Poezii (din hârtiile unei moarte). Cu o prefață de N. Iorga. Cor. —.75.

D. N. Ciotori. Calea Robilor. Cor. 1.50.

Maurice Maeterlinck. Ciclul mortii. (Interior. Oaspele nepofit. Orbii). Trei drame traduse de A. T. Stamatiad. Cor. 1.25.

Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român. Cor. —.50.

Noua lege pentru alegerea deputaților. Invățături și indemnuri pentru sătenii noștri. Cor. —.20.

Dr. A. Sădean, profesor. Date nouă despre Gheorghe Lazăr. Cu o ilustrațiune. Cor. 1.—

Dr. A. Sădean, profesor. Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre. Cor. —.60.

Selma Lagerlöf. Legendele lui Isus Hristos. Trad. autorizată după original de D. N. Ciotori. Cor. 1.—

Stefan Bodiu, profesor. „Plevna internă”. Cor. —.40.

Pr. I. C. Beldie. La cistă. Cor. —.30.

I. E. Torouțiu. Românii și clasa intelectuală din Bucovina. Notițe statistice. Cor. 1.—

N. Iorga. Trei drame. Cor. 2.—

” ” Mihai Viteazul. (Schiță de poem dramatic.) Cor. 1.—

N. Iorga. Les Roumains et le nouvel état de choses en Orient. Cor. —.50.

Ioan Agârbiceanu: Arhanghelii. Roman din viața Românilor ardeleni. Prețul Cor. 3.—

Ecaterina Colonel Steriad. Buna menajeră. Carte de bucate practică conținând bucătăria română, franceză, germană, tot felul de prăjituri, dulceturi, înghețate precum și bucătăria vegetariană. Ediție nouă revăzută complect și ilustrată cu mai multe figuri. Prețul Cor. 5.—

Rodica. Culina. Carte de bucate. Prețul Cor. 3.—

Iudita Secula. Economia de casă întocmită după mai mulți autori. Prețul Cor. 3.—

A. Vlahuța. Dreptate. Nuvele. Prețul C. 2.—

M. Sadoveanu. Privesliști Dobrogene. Prețul Cor. 2.—

Goethe. Faust, tragedie tradusă în versuri de Ion Gorun. Cor. 1.—

Victor Eftimiu. Akim. Tragi-comedie în trei acte. Prețul Cor. 1.25.

P. Dulfu. Gruia lui Novac. Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român. Cu ilustrațiuni de A. Murnu. Prețul Cor. 1.50.

George Murnu. Istoria Românilor din Pind. Vlahia mare (980—1289). Studiu istoric după izvoare bizantine. Prețul Cor. 2.—

M. Lungianu. Zile senine. Prețul Cor. 1.50.

N. Bălcescu. Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul. Prețul Cor. 2.—

Lamartine. Raphael. Traducere. Bibl. Minervei nr. 151—152. Prețul 60 fileri.

N. Iorga Istoria statelor balcanice în epoca modernă. Lecții ținute la universitatea din București. Prețul Cor. 3.50.

Vasile Goldiș. A nemzetiségi kérdései. Prețul Cor. 1.

Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. I. Pusca-riu, I. Preda, Dr. L. Borcea, Dr. I. Lupaș, Dr. I. Mateiu, și Dr. S. Dragomir. Prețul Cor. 4.—

Vitejile lui Mihai Vodă documente publicate de Nerva Hodos. Prețul Cor. 1.—

Dr. Sebastian Stanca. Pocăitii. Studiu pentru combaterea sectei pocăitilor. Prețul Cor. 4.

I. Ghetie. Dicționar maghiar român. Prețul Cor. 10.—

I. Ghetie. Dicționar român-maghiar. Prețul Cor. 6.—

I. Iorga. Chestiunea Rinului. (Istorie a Europei apusene în legătură cu această chestie). Lecții ținute la școala de războiu. Tipărite după notele stenografice ale dlui H. Stahl, pentru folosul elevilor săi. Prețul Cor. 5.—

Dr. Dionisie Moldovan, adv. în Sibiu. Advocatul poporal. Indreptar pentru poporul român. Prețul Cor. 2.50.

N. Pora. Intre viață și moarte. Nuvele. Prețul Cor. 2.—

Alex. Ciura. Foiletoane, (1907—1910). Prețul Cor. 1.60.

Eugen Revent. Cântecul neamului. Poezii. Prețul Cor. 2.—

B. Katargiu. Discursuri parlamentare. Prețul Cor. 3.—

A. Herz. Bunicul. Comedie în 3 acte. Prețul Cor. 2.—

Erdélyi (Aradi) Victor. Catarina Doamna noastră. Prețul Cor. 5.—

Erdélyi (Aradi) Victor. A 400 éves per. Prețul 30 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor. Lukács László ar-képe. 50 fileri.

Erdélyi (Aradi) Victor. Magyar kulturképek. Prețul 50 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor: A rutén skizmapör. Cor. 1.50.

Dr. I. Drăgescu. Pro Patria. Povestire despre începutul și menirea neamului românesc. Prețul Cor. 3.—

M. Sadoveanu: Floare ofilită. Roman. Prețul Cor. 2.—

A. C. Galotescu-Neicu: Câteva povestiri de Maupassant. —.50.

Note pentru voce și pian.

Gilbert. Valsul Suzanei (Suzana vals) Cor. 2.— (voce și piano)

A. Bena. Nu m'abandona. Ediția II-a. Cu vint de Dr. A. Vasilie. Pentru o voce și pian. Cor. 1.20.

Pflügl Egon. Farmecul valurilor Cor. 3.—

Caudela, Sergentul, celebra baladă (Peneș Curcanul) Cor. 2.50 (voce și piano)

Castaldi, La arme Cor. 1.50

Muresianu, Desteaptă-te Române —.50.

Schelet, Ce te legeni codrule Cor. 1.—

Rudolph, Aseară în grădină Cor. 1.—

Paschill, Cine n'are dor Cor. 1.—

Vels, Vezi rândunelele se duc Cor. 1.—

Vasiliu, Freamătul zăvoaiului, Horă Cor. 1.—

” Mai părăsit, Idilă Cor. 1.50.

Ștefănescu, De-aș săruta, Cor. 1.—

Ionescu, Ecoul Munților, Cor. 1.—

Beuvais, Dorința, Cor. 1.25.

Stern, Banul Mărăcine, —.50.

Album de arii și dansuri naționale Cor. 3.—

Hübsch, Imnul Național, Cor 1.—

A. Bena, Uvertură națională. Estrasul pentru pian, Cor. 2.50.

A. Bena, Ave Maria. Estrasul pentru pian Cor. 1.20.

C. Savu. Dor și iubire. Colectiune de cântece pentru cor. Cor. 2.50.

Bibl. „Cosânzeana”.

Nr. 1. I. H. Fabre: *Din moravurile și pornirile insectelor*, cu figuri. Trad. de M. Demetrescu. Prețul 30 fil.
 Nr. 4—5 și 6. Ilie N. Gelep: *Pământul și omul*. Partea I. Asia. Prețul 75 fileri.
 Nr. 7 și 8. Marin Demetrescu: *Lecturi geologice*. Prețul 50 fil.
 Dr. B. Basiota: *Anemia (Lipsa de sânge)*. Consultanță medicală 30 fil.
 Dr. B. Basiota: *Despre lungoare (Febra tifoidă, typhus abdominalis)* — 20 fil.

Cărți economice:

D. Alessiu: *Creșterea pasărilor domestice* Cor. 1.50
 D. Alessiu: *Cultura arborilor roditori* C. 2.25
 D. Alessiu: *Cultura legumelor* Cor. 2.75
 George Maican: *Sfaturile cele mai de lipsă pentru prăsierea și folosirea legumelor*. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Cor. —.24
 Capra (Vaca săracului) numeroasele foloaze ce poate aduce castratiunea caprelor. Studiu biologic, igienic și economic de A. Babes și P. Oceanu Cor 1.—
 Aurel Cosciuc: *Nutrirea animalelor de casă*. Op. premeiat. Cu ilustrații în text. Cor. 1.50.
 I. Georgescu: *Cartea plugarilor sau povestiri economice*. Cor. —.50
 N. Nicolaescu și G. Stoenescu institutori. *Căminul stuparilor* Cor. 3.—
Higiena și economia populară, povestită de Moș Savu. Cor. 1.—
 Minerva Cosma: *Album de broderii și teșturi românești* (mare) Cor. 16.—
 Minerva Cosma: *Modele de cusături românești*. Caietul I. —.50. Caietul II. (colorat) 1.—
 Cincinat Pavelescu: *Poezii* Cor. 3.
 J. Novicow: *Emanciparea femeii* Cor. 2.—
 Natalia Negru: *Mărturisiri*. Nuvele Cor. 2.—
 M. Simionescu-Râmnicănu: *Propășile artișice*. Articole teoretice și dări de samă C. 2.50
 St. O. Iosif: *Cântece*. (Cel din urmă volum regretatului poet). Ed. II-a Cor. 2.—
 Dr. Pompil Cioban: *Creditul nostru*. Studiu economic-financiar Cor. 2.—
 Albret Bloch și Paraf-Javal: *Substanța universală*. Trad. de Const. I. Cioranu. Cor. 1.—
 D. D. Pătrășcanu: *Timotheiu Mucenicul* Cor. 2.—
 D. D. Pătrășcanu: *Schițe și amintiri* C. 2.—
 G. Maupassant: *Inima noastră*, roman C. 2.
 I. T. Mera: *Din țări străine* Cor. 2.—
 Bucura Dumbravă: *Pandurul* Cor. 3.—
 Bucura Dumbravă: *Haiducul* Cor. 2.—
 Jules Verne: *Castelul din Carpați*, roman în viața poporului român din Areal Cor. 2.40.
 Iosif Moldovan dir. școlar: *Almanach* portat pe anul școlar 1913/14 compus pentru treburile preoților și învățătorilor români (le. Cor. 1.—
 Caton Theodorian: *Povestea unei odăi*. Prețul Cor. 2.—
 Caton Theodorian: *La masa calicului*, nuvele și schițe Cor. 1.50.
 A. Vlahuță: *Din trecutul nostru*. Ilustrații de Stoica Cor. 3.50.
 A. Vlahuță: *Dreptate*, nuvele, Cor. 2.—
 A. Vlahuță: *In vâltoare*, nuvele și impresii. Cor. 2.50.

Să se adauge separat 10—20—30 fileri de fiecare carte, ori notă muzicală.

Cereți gratis și franco catalogul Librăriei „Concordia!”

Sanator-Therapia.

Se primesc

tuberculoșici

pentru cură de altoire.

Budapest, VII., Városligeti fasor 11.
 Telefon József 14-51. :: (E 2221)

Caut

un scriitor

cu practică.

Dr. Gheorghe Gërda

advocat în

(Ge 2216)

Făget, (Facsád).

De închiriat

O locuință

cu trei camere cu începere dela August. Közép-utca 13.

(Te 2220)

Se caută

la o fabrică de mobile din București

un bun magaziner,

comptoirist, creștin, să cunoască limba germană de preferat acei cari cunosc desenul. Ofertele a se adresa

Agenției de Publicitate Bassa

Calea Victoriei nr. 162 sub „Magaziner”.

(Ba 2204)

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizicală-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Klein nrul 33.

în imediata apropiere de parcul împăratesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

SANATORUL Dr. GRÜNWARD

BUDAPEST, VII., VÁROSLIGETI FASOR 13—15.

Se primesc bărbați și femei cari sufer de boale femcești, — de chirurgie și boale interne, și lehuze. Bolnavi își aleg singuri medicul curant. Cură radium-Mesophorium. Laborator chimic și Röntgen.

(E 2217)

Bătăturile,

scortocenia pielei, urciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 și dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor, francată
 1 corcană 40 fil, 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budaposta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORDANĂ” în Győr.

Pământ de vânzare

502 și 200

jughere mici (à 1200□) pământ arător cu rod frumos se vinde foarte ieftin.

Adresa la administrație.

(Mo 2194)

In atențiunea albinarilor, notarilor comunali și a învățătorilor.

Cine vrea să vândă sau să cumpere ceară sau vrea să se ocupe cu cumpărarea turtelor de ceară brută, să se adreseze lui

Dürr Gusztáv, comerciant Arad,

lângă clădirea băncii „Victoria”, care firmă cumpără pe bani gata oricâtă cantitate. (Dü 2195)

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911—1912

Vin alb	—	—	—	70	60
Bizling	—	—	—	72	62
Roșu de Minis	—	—	—	100	90
Carbeac	—	—	—	110	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	—	—	—	46	—
Bizling	—	—	—	48	—
Šiller	—	—	—	50	—

Rachiri.

Rachiu de treve	—	—	—	1:80
Rachiu de treve specialitate	—	—	—	2:20

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieză cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri
 Világos (Arad m.)

„Matteine”

antrepriză pentru stărpirea ploșnițelor și a molitilor,

Arad, str. Tabajdi Károly 1.

(Telefon: 10 - 45)

Ma 2212

(Proprietar: Fischer)

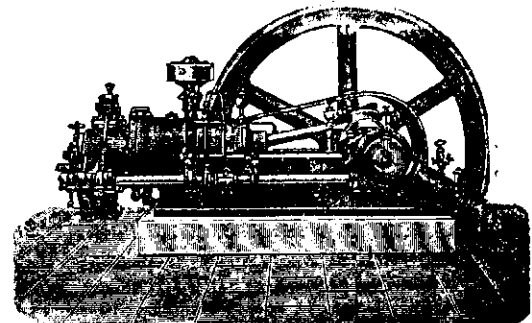
Execută pe lângă un preț anual moderat asigurări de palat, oteluri, institute, locuințe mai mari, împotriva paraziților. — Execută nimicirea definitivă a ploșnițelor și a larvelor acestora pe lângă garanță de un an.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1913.		1914.	
1 Iunie		24 Mai	31 Maiu
ACTIV			
202 097 347	145 464 347 } stoc metalic { aur 155 202 975	211 957 626	211 844 975
	56 633 000 } { trate consid. ca aur 56 642 000		
1 507 827	Argint și diverse monede	844 143	1 030 844
140 315 604	Portofoliul român și străin	190 314 599	195 553 308
	{ 15 562 500 Impr. pe ef. publice 22 649 600		
31 694 900	{ 83 523 100 Impr. pe ef. publ. în ct. crt; 41 755 100	45 931 169	44 311 493
	{ 16 132 400 17 390 700 din care nu s'au ridicat lei 20 093 207 21 661 893		
12 802 059	Imprumutul Statului (fără dobândă)	11 924 059	11 924 059
11 999 729	Efectele Capitalului social	11 997 162	11 997 162
17 199 377	Efectele fondului de rezervă	16 825 877	16 825 877
4 116 781	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor	4 042 281	4 042 281
6 435 114	Imobile	6 711 822	6 715 292
886 439	Mobilier și mașini de imprimerie	1 069 560	1 072 862
1 455 145	Cheltuieli de Administrațiune	1 500 766	1 517 110
113 400 017	Efecte și alte valori în păstrare	122 247 267	122 614 567
111 219 941	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	127 841 000	127 884 100
29 973 770	Conturi curente	22 357 876	20 144 020
7 719 260	Conturi de valori	22 825 709	22 798 680
4 276 007	Conturi diverse	8 708 336	6 510 126
697.099.317		807.099.252	806.786.756
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
34 540 298	Fond de rezervă	37 110 474	37 110 474
5 076 460	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 391 318	5 391 318
385 815 370	Bilete de bancă în circulațiune	430 426 640	428 218 520
4 252 102	Dobânzi și beneficii diverse	4 843 866	5 087 647
8 127 391	Conturi curente și recipise la vedere	8 798 807	10 165 448
224 619 958	Efecte și alte valori de restituit	250 088 267	250 498 667
22 667 738	Conturi diverse	58 439 880	58 314 682
697.099.317		807.099.252	806.786.756

Taxa: Scont 5 1/2%, Dobânda 6%,

Motoarele Adam orig. sistem Diesel

sunt neîntrecute și cele mai excelente în economie și la mărșit. — Cea mai bună și mai solidă execuție! — Mers liniștit și cadentat. — Funcțiune inexceptionabilă și astfel este exclusă orice perturbație! — Cea mai largă garanție și condițiuni favorabile de plătire! — Prospecte și referințe dela cea mai bună firmă gratis și franco. Reprezentant general pentru Transsylvania și România (Ge 2156)

IOAN SCHIEB

birou tehnic
Sibiu-Hermanstadt, str. Heltauer 30.

Balsamul farmacistului A. THIERRY

e veritabil numai dacă are marca de scutire călugăria. Are efect excelent la boala organelor de respirație, tușă, imbalșoare, răgușală, catar de gât, boala de plămâni, lipsă de apete, mistuire neregulată, boala holerice, influență, cărcei în stomac, etc. etc.
12 sticle mici, sau 6 sticle mari, sau 1 sticlă mare pentru călătorie 6 cor. 60 fil.

Alifa Centifolia A. THIERRY

are efect excelent contra oricăror rani învechite din cancer, inflamații, aprinderi, carbunculus, pentru îndepărtarea obiectelor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică înveninarea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60 fil. trimițându-se banii înainte sau cu ramburs. — De vânzare în Budapesta la farmacia TOROK I. precum și în cele mai de seamă farmacii din țară.
In cantități mari în drogheriile: Thal-meyer & Seitz, urmașii lui Koch-melster, Radanovits Testv. Unde nu se găsește să se ceară direct dela proprietarul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).

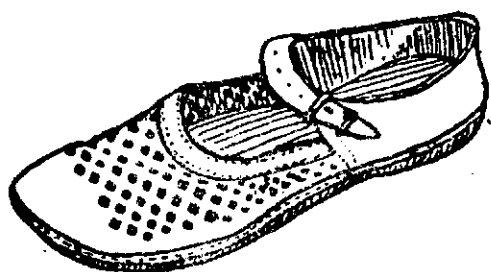
La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Ifj. Rózsa Gyula

„UNIO”, fabrică mecanică de ghețe, sandale și pantofi

Budapest, VII. ker., Dohány-u. 16—18.

TELEFON: 93-75

Prețurile sandalelor, per duzină:

Nr. 20—25	cor. 32—	(Ro 2102)
„ 26—28	„ 42—	
„ 29—34	„ 52—	
„ 35—41	„ 62—	
„ 42—45	„ 72—	

Costul de producție zilnică 450 perechi.

Mii de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tușă.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boala de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

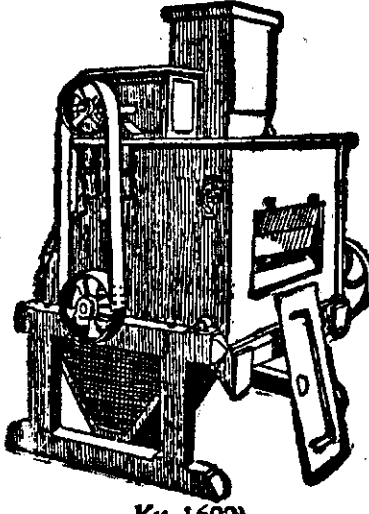
1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

Victor Hosszu, Brașov

De vânzare la: str. Claustrului Nr. 16. (Ho 1846—30)

Kutsera István

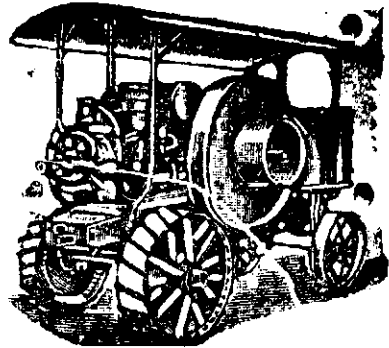
instalator de mori SZABADKA, Vesselényi-u. 667 sz.

Ku 1602)

Execută și instalează aranjamente complete de mori și fabrici în provincie. Face planuri singur ori după model, construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum și ciururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăcași și site pentru alcalii; străformează după plan propriu sau modele prompt și conștiințios, mori și fabrici Magazin permanent de modele pentru lucrări de orice branșă. Planuri și prospecte gratis. Pentru comenzi în provincie merg la fața locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 279.

Cele mai excelente și mai probate.

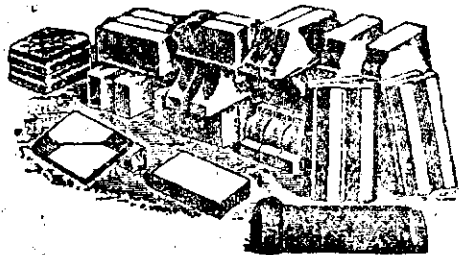

Garnituri de imblătit — automobile.
Sărobitoare de piatră — automobile.
Fireze și mașini de crepat, automobile,
Motoare cu benzină, absorbitoare de gaz și cu ulei brut.

Instalațiuni pentru mori.

Pluguri cu motor, cari se pot întrebuința și pentru imblătit și pentru transportarea de greutate.

Kellner és Schanzer BUDAPEST, Kálmán-utca nr. 3.

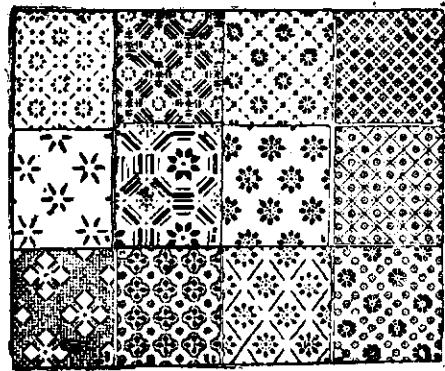

Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire
Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

(Bo 1742)

Execută: padințări de terazzo, granit, mozaic, beton, ocheramit și mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziene și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate și serviciu prompt. — Pe lângă prețul de fabrică se mai capătă tement de beocin și portland.

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în
ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele „Original Victoria” și „Puch” precum și mașinile de cusut „Pfaff” sunt de vânzare exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6.
Timișoara—Ioșefin (Temesvár-Iózséfváros) Hunyadi ut nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pahté, gramafone „COLUMBIA” și originale și cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi.

Mașini de cusut „SINGER” cu prețuri foarte ieftine.

Ma 1980

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante

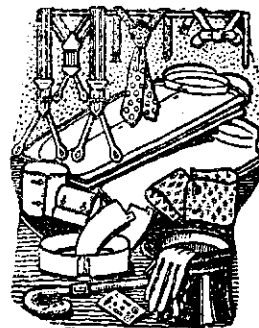
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile cele mai moderne — **En-tout-cas** și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedecă incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârçiuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2.50 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fier „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac ^{il} indecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1.20 fleri. Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original:

Sándor Zoltán
farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgiul-român (Oláhszentgyörgy, Beszterce-Nászod megye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordice ai Transilvaniei în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebuițează ca cură de bent cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și de riuchi, la emoroide, la benoragie și catare de mitră.

Cu bae (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonitice, parametricice etc. precum și deosebitele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi corăspunzător mobilate stau la dispoziția publicului cu prețul de 2—5 cor la zi, în hotelurile și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie, atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

Onoratalui public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis, Parc și alec (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munși din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K. 1.20
„ ” ” ” ” ” ” II. 1 cor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau trăsuri comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

Direcțiunea băilor.

(So 2110)

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

INȘTIINȚARE.

HI 1879

Roagă binevoitorul sprijin:

HIRSCH ANTAL, croitor domnesc **ARAD, Andrassy-tér nr. 22.**

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii cu mantale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile. — Serviciu prompt. — La dorință în provincie trimet mustre.

IN ATENȚIUNEA DOAMNELOR!

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumseții. Fiecare damă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se ele după reclamele alarmante, rămâne numai cu dorința. — Cea mai bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul cât este el de răspândit. — Bunătatea neîntrecută a **preparatelor dr.-lui Sihulsky** o dovedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că anual expediem în toate părțile țării și în Europa, dar și în Asia și America avem numeroși mușterii, cari comandă deodată sute de pachete, pentruca să facă economie cu cheltuielile de expediare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky **nu conține materii vătămătoare**; întrebuințarea acestui aparat îndepărtează

pistruiele, petole, sgrăbunțele, lucirea feței și roșaja feței.

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: *alifie pentru față, cremă de mătase, săpun, pudră de mătase, apă pentru față*, sunt pentru întrebuințare de noapte și ziua.

!!! Feriți-vă de imitații. Preparatele adevărate sunt numai cele pro-văzute, pe tegle și pe împachetarea externă, cu fotografia și iscălitura dr.-lui Sihulsky!!!

Alifie pentru față de dr. Sihulsky	... cor.	1.40 fl.
Săpun " " " " " "	... "	—70 "
Apă " " " " " "	... "	1.40 "
Cremă de mătase " " " "	... "	1.20 "
Pudră " " " " " (în orice culoare)	... "	1.20 "

Cosmeticele lui Puky pentru mâni, deși e preparat nou, se bucură unicul preparat, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă ca zăpada și redă pielei o finețe ca de catifea. Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă. Prețul 70 fl.

Pentru îngrijirea **spiritul pentru păr „Capillor”**, care împiedecă căderea părului oferim, rea părului și ca un adevărat nutremânt al rădăcinii părului, împiedecă chelia. — Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă! Prețul 1 cor. 20 fl.

„Regenerator pentru păr” redă părului căruia culoarea originală Prețul 2 cor.

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

Farmacia MEZEI și ALEXANDER în Kassa.

Scrieți adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat. Me 1236 Discreția e asigurată.

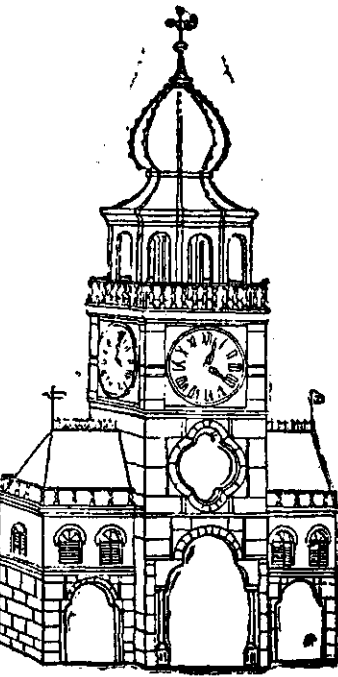
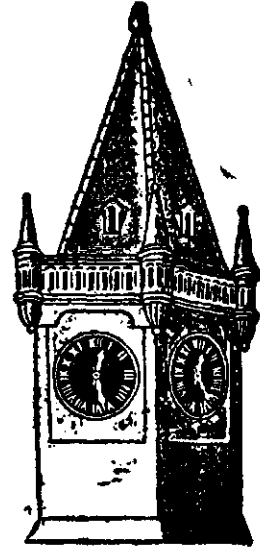
GEASURI PENTRU BISERICI.

SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanția pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

SZLANNÁR ÉS RÓTH

întreprindere de pictură de sticlă, altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Uri nr. 14.

(Sa 2158)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă, biserici, altare, icoane și fresco, totfelul de lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane. Aurituri și pictarea tablourilor staționare.

Sanatorul Dr. Mann

Arad, str. Kazinczy 10. :: Nr. telef. 532.

Se va deschide în 15 Iulie n. Institut de cură aranjat conform celor mai stricte pretențiuni al științei medicale moderne, care în urma poziției sale e absolut scutit de șomot și de praf. Toate camerele bolnavilor răspund și pe o grădină frumoasă. Terasă închise și deschise. Sală excelentă de operații, camere aparte, laborator Röntgen, — chimic și — microscopice.

Fiecare bolnav își alege pe medicul curant.

Inspecție medicală în permanență. Prețuri moderate. În sanator se primesc pentru cură — afară de alienați și de cei cari suferă de boale inficiante de puroae, precum și slăbănogi în urma boalelor cronice — orice altfel de bolnavi. Anunțări se fac dela 1 Iulie n. Detalii dă cu plăcere prin telefon sau în scrisoare.

(Ma 2214)

Dr. ADOLF MANN.